

Økonomiplan for 2021 — 2024

Årsbudsjett 2021

Nord-Aurdal kommune

Kommunestyrets vedtak
16. desember 2020

Innhold

Forord	3
Kommunedirektørens oppsummering	4
Organisasjon og medarbeidere	5
Budsjettvedtak	8
§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3).....	8
§5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)	9
§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)	10
§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)	11
§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B).....	12
Kommunestyrets budsjettvedtak.....	13
Plangrunnlaget	15
FNs 17 bærekraftsmål	15
Befolkningsutvikling	17
Økonomisk utvikling i planperioden	18
Kommunedirektøren	23
Oppvekst og kultur	26
Kommunalsjef oppvekst og kultur	29
Barnehage	29
Barneskole	31
Ungdomsskole	33
Nord-Aurdal læringscenter.....	35
Kultur	37
Økonomi, teknisk og næring	39
Kommunalsjef økonomi, teknisk og næring.....	39
Teknisk og næring	42
Helse og omsorg	45
Kommunalsjef helse og omsorg	46
VLMS.....	47
Omsorg og rehabilitering	48
Tilrettelagte tjen. for barn/ung/voksne	50
Familiens hus.....	52
Vedlegg.....	54
Tilskudd.....	54
Investeringer	55

Forord

Kommunedirektøren fremhever at Nord-Aurdal kommune bl.a ble kåret til årets trafikksikkerkommune i 2019, at vi også i 2020 er på topp to i Norge på kulturindeksen over landets mest attraktive kulturkommuner bak Røros men likt med Lillehammer, og at vår grunnskole på kommunebarometeret er rangert som nr 37 av kommunene i Norge. Dette viser at målrettet arbeid gir resultater.

Befolkningsveksten i kommunen har vært relativt stabil fra 2010 til 2020, men aldersgruppen 67-79 har økt vesentlig. Antall barnehagebarn er stabilt men litt fallende tendens over tid. Prognosen frem til 2045 er kraftig økning i aldersgruppen 80 år og eldre. Dette kan tilsi at utgiftene for omsorg og rehabilitering vil øke fremover i tid.

Nord-Aurdal kommune har god økonomisk handlefrihet på kort og lang sikt. Fri egenkapital drift (disposisjonsfond) pr. 1.1.2020 på kr 184 mill, utgjør 25,7% av sum driftsutgifter og gir god økonomisk handlefrihet. Siden 2017 er det budsjettert med underskudd på drift i budsjettene hvert år frem til nå, men vi har avsluttet årsregnskapene med overskudd også i alle disse årene frem til og med 2019.

Kommunedirektøren mener mye er gjennomført ifht gjeldende samfunnsplan for 2011-2023, men mener fortsatt følgende oppgaver i gjeldende samfunnsplan bør gis økt prioritet i 2021-2024.

1. forebyggende arbeid ved målrettet tidlig innsats spesielt rettet mot barn
2. folkehelsearbeid spesielt rettet mot psykisk helse og fysisk lavterskelaktivitet
3. tilrettelegge for sentrumsnære næringsarealer, attraktive eneboligtomter og leiligheter sentrumsnært
4. økt interkommunalt samarbeid primært ved å samle tjenester så langt det er mulig og fornuftig ut fra rekruttering, tjenestekvalitet og økonomi i retning av å drifte kommunene mer som en kommune enn seks kommuner uten kommunesammenslåing

Kommunedirektørens oppsummering

Kommunens samfunnsplan og FN's bærekraftsmål er viktige premisser for økonomiplanarbeidet.

Covid-19 har medført økte utgifter som ikke var planlagt for 2020. Den vil også medføre uforutsatte utgifter i 2021, som må løses løpende ut fra hvordan smittesituasjonen utvikler seg lokalt. Kommunen har mottatt økte rammetilskudd og skjønnsmidler til dekning av Covid-19, men vi har vesentlige innrapporterte Covid-19 utgifter som ikke er dekket. Generelt er Covid-19 situasjonen krevende for alle medarbeidere i kommunen, slik det også er for alle innbyggerne, der alle tar mange forebyggende hensyn i og utenfor arbeidstid for å redusere smitterisikoen så mye som mulig.

Kommunen har en solid økonomi som sikrer god handlefrihet over tid, men har et budsjettert netto driftsresultat som ikke er bærekraftig. Budsjett og økonomiplan for 2021-2024 er lagt fram med underskudd på netto driftsresultat med hhv kr 17,8 mill, kr 23,5 mill, kr 17,1 mill og kr 15,7 mill. Dette må finansieres ved bruk av disposisjonsfond i budsjettet.

Kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan for 2021-2024 har som hovedmål å bevare de gode tjenestene, men samtidig settes det økt intensitet på løpende effektivisering av tjenestene for å skape et bærekraftig forhold mellom løpende driftsutgifter og -inntekter for å sikre en bærekraftig økonomi også for fremtiden.

I budsjettet fra 1.1.2020 til budsjettforslaget for 2021 er antall årsverk økt med 13,13 årsverk i 2020 og 14,53 årsverk til 2021, som gir en økning på 27,66 årsverk. I dette ligger en reduksjon på 5,6 årsverk ved overføring av skatteoppkreveren til skatteetaten, som også medfører reduksjon i rammetilskuddet. I analysesammenheng må vi holde disse årsverkene utenfor, og reell økning blir 33,26 årsverk. Dette er en stor økning i antall årsverk, og kommunen har med dette kommet opp i 608 årsverk.

For å skape en bærekraftig økonomi over tid vil løpende effektivisering av tjenesten være prioritert sammen med utvikling av attraktive boligområder sentrumsnært til regionsenteret. Sentrumsnære boliger er også en satsning som samsvarer med miljø og klima, der man ønsker å redusere hjem-arbeidskjøring med egen bil. Attraktivt bo og arbeidsmiljø i regionsenteret forventes å være et viktig virkemiddel for befolkningsvekst med påfølgende inntektsvekst for kommunen, og dette er en utvikling i samsvar med samfunnsutviklingen i Norge og globalt.

Samfunnsplanens prioriteringer er del av grunnlaget for økonomiplanen i perioden, og fremkommer bl.a. ved:

1. Økning med fire stillinger i hhv barnehage og NABS, samt 2,1 årsverk på NAUS, til styrkingstiltak knyttet til tidlig innsats og forebyggende arbeid tilpasset etter behov.
2. Det nedsettes en arbeidsgruppe i 2021 for å fremme en innstilling på bygningsmessige tiltak for bedring av arbeidsforholdene på NABS.
3. Barnehager med investering i nytt inventar og utstyr for kr 1mill i 2021, bygningsmessige tiltak vil bli vurdert samtidig med barnehagestruktur.
4. Folkehelseiltak og lavterskeltilbud for sosialisering ved bl.a. å utbedre Fagernesparken med inntil kr 8 mill,
5. Etablering av attraktive boligtomter med kr 2 mill i generell finansiering.
6. Arealplanarbeid er lagt inn i budsjettet med ett årsverk, i tillegg til dagens kapasitet.

Kommunen yter driftstilskudd til ulike aktiviteter jf. vedlegg til økonomiplanen, og av budsjetterte tilskudd på kr 14,2 mill for 2021 kommenteres følgende:

Økonomiplan for 2021-2024

1. Kirkelig fellestråd har fått økt driftstilskudd fra kr 5,4 mill til kr 5,8 mill. I dette er kr 400.000 til ekstra vedlikehold av kirkene i både 2020 og 2021, og kr 300.000 i ekstra driftstilskudd til påbegynt vedlikehold av taket på Tisleidalen kirke. Det er også avsatt en investeringsutgift på Skrautvål kyrkjegard på kr 3,7 mill til utskifting av leirholding masse på gravplassen, oppmåling av gravplasser og gangveier.
2. Årlig tilskudd til Visit Valdres AS på kr 660.000 utbetales via VNK, men vises i budsjettet.

I budsjettet for 2021 har vi lagt inn bruk av reguleringsfondene vi har i kommunen på kr 6,3 mill til finansiering av avdrag på kommunens langsiktige gjeld. Dette er erstatning for vannmagasin, vannfall og årlige konsesjonsavgifter, som kommunen kan bruke til finansiering av egne investeringer eller finansiere avdrag på lån.

Organisasjon og medarbeidere

Utvikling i årsverk

Antall årsverk i Nord-Aurdal kommune vil fortsatt øke fra 2020 til 2021. I budsjettbehandlingen for 2020 ble det vedtatt en økning på 2,4 årsverk. I løpet av 2020 er det i tillegg vedtatt å øke antall årsverk med 10,75 årsverk, inkludert reduksjon av 5,6 årsverk ved at skatteoppkreveren er blitt statlig. Totalt for 2020 er økningen på 13,13 årsverk.

Det ligger inne en budsjettet økning for 2021 på 14,53 årsverk. Det vil si at antall årsverk har økt med nær 34 årsverk på to år, hvis vi ser bort fra 5,6 årsverk fra skatteoppkreverfunksjonen.

Økningen er ikke bærekraftig over tid, og det må til en omstilling av driften for fortsatt å kunne yte gode tjenester til innbyggerne med best mulig ressursbruk.

Det er en bevisst satsning på barn og unge gjennom tidlig innsats, på tvers av virksomheter, som er lagt til grunn for økningen i årsverk for 2021. Gjennom tidlig innsats og inkluderende fellesskap er det mulig å snu en negativ utvikling og løfte barn og unge.

Tabellen under viser utvikling i antall årsverk i de ulike virksomhetene.

Virksomhet	Årsverk 31.12.18	Årsverk 31.12.19	Endring 2020	Årsverk 31.12.20	Årsverk 31.12.21	Endring 2021
Rådmannen	38,90	67,69	-3,45	64,24	64,24	0,00
Barnehagene	72,55	72,55	3,00	75,55	79,55	4,00
NABS	53,14	53,44	2,00	55,44	59,44	4,00
NAUS	29,64	30,44	1,17	31,61	34,04	2,44
Nord-Aurdal læringscenter	7,15	9,00	-0,80	8,20	8,20	0,00
VLMS	31,35	31,55	0,74	32,29	33,39	1,10
Omsorg og rehab.	118,01	118,71	3,63	122,34	123,34	1,00
Tilrettelagte tjenester	84,15	77,95	4,70	82,65	83,65	1,00
Familiens Hus	35,98	28,23	3,25	31,48	32,48	1,00
NAV Valdres	17,80	17,80	-2,00	15,80	15,80	0,00
Kultur	21,61	12,49	0,20	12,69	12,69	0,00
Teknisk og næring	64,74	60,95	0,69	61,64	61,64	0,00
Totalt NAK	575,02	580,80	13,13	593,93	608,46	14,53

Barnehagene har fått tilført 4 årsverk til styrking.

Nord-Aurdal barneskole (NABS) styrkes med 4 årsverk pga. kjente elevbehov.

Nord-Aurdal ungdomsskole (NAUS) styrkes med 2,1 årsverk pga. kjente elevbehov og 0,33 årsverk til badevakter legges inn igjen i budsjettet, da vi ikke fikk til en ordning med svømmegruppa. (0,33 år ble redusert i budsjettet for 2020).

All styrking i barnehage og skole tilpasses det til enhver tid gjeldende behov.

Valdres lokalmedisinske senter (VLMS) styrkes med 0,6 år sykepleier på helg ved Valdres legevakt og 0,5 legeårsverk ved intermedisæravdelingen.

Det budsjetteres med en økning på 1 år turnusplanlegger for hele virksomhet helse og omsorg. Årsverket skal effektivisere driften på sikt, legges foreløpig under Omsorg og rehabilitering.

Tilrettelagte tjenester har behov for å styrking av 1 år pga. kjent behov, legges til barneavlastningen. Skal jobbe på tvers av virksomhetene, inn i barnehage og skole.

Interkommunal barneverntjeneste under Familiens hus øker med ett årsverk. Det forventes at konsulenttjenester vil reduseres tilsvarende.

Jobbnærvær og inkludering

Nord-Aurdal kommune har særlig fokus på tydelig ledelse og holdningsarbeid for å bidra til økt jobbnærvær og inkludering. Forebygging, tilrettelegging, tett dialog og oppfølging av medarbeidere er høyt prioritert for å oppnå gode arbeidsvilkår og redusert sykefravær. HR, IA-rådgiver (NAV) og bedriftshelsetjenesten samt verneombud og tillitsvalgte er viktige samarbeidspartnere til lederne i dette arbeidet.

Målet for kommunen i 2021 er at samlet sykefraværet skal ligge under 7 %.

Virksomhet	Mål 2021
Rådmann	3,0
Barnehager	8,0
Barneskole	6,0
Ungdomsskole	6,0
Nord-Aurdal læringscenter	5,0
VLMS	7,0
Omsorg og rehabilitering	8,0
Tilrettelagte tjenester	8,0
Familiens hus	7,0
NAV Valdres	6,0
Kultur & service	3,5
Teknisk og næring	5,0
TOTALT	7,0

Fra høsten 2019 tok kommunen i bruk utviklingsverktøyet '10-FAKTOR', som KS har utarbeidet sammen med anerkjente forskere. '10-FAKTOR' omfatter både verktøy for medarbeiderundersøkelse og oppfølging, og skal danne grunnlag for medarbeider-, organisasjons- og lederutvikling i Nord-Aurdal kommune i årene fremover.

I 2020 ble den planlagte oppfølgingen betydelig svekket som en følge av Covid-19, men prosessene fortsetter i 2021.

Rekruttere og beholde medarbeidere

Nord-Aurdal kommune skal være ledende i landet på rekrutteringsområdet. Det benyttes tidsriktige virkemidler i forbindelse med annonsering og kunngjøring av stillinger. Det gjennomføres behovsanalyser og målrettede intervju- og utvelgesprosesser. Målet er å bli lagt merke til som en attraktiv arbeidsgiver og dermed vinne godt kvalifisert personell.

Konkurransedyktig lønn og gode arbeidsvilkår, herunder god struktur og tydelig ledelse, er avgjørende for å rekruttere og beholde arbeidstakere.

Gode rutiner for opplæring av arbeidstakere og ledere er viktig for å fremme trivsel, mestring, effektivitet og resultater. Dette gjelder både ved oppstart og i videre karriere, for å sikre utvikling på person- og tjenestenivå. Et viktig arbeid er å kvalitetssikre og utvikle innholdet og systematikken på opplæringsområdet generelt og lederopplæringen spesielt.

Nord-Aurdal kommune har en stor andel arbeidstakere over 60 år, hvilket krever gode strategier for å beholde medarbeidere i jobb så lenge som mulig samt planlegge nødvendig kompetanseoverføring og nyrekruttering. Eldre arbeidstakere står i hovedsak i sine stillinger til fylte 65 år eller lengre. Kommunens seniorpolitiske retningslinjer fra 2019, videreføres og utvikles, basert på organisasjonens og målgruppens behov.

Nord-Aurdal kommune er godkjent opplæringsbedrift for helsefag, barne- og ungdomsarbeider, institusjonskock og renholder. Lærling i feierfaget er aktuelt fra 2021. NAK har avtale med Valdres opplæringskontor som samarbeidspart i den faglige oppfølgingen av lærlingene (retablert samarbeid fra 2018). Nord-Aurdal kommune tilbyr 12 lærlingeplasser totalt, ihht. kommunestyrets vedtak fra 2011. For skoleåret 2020/2021 har kommunen 7 lærlinger til helsefagarbeider (1 i permisjon), 4 lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget og 1 lærling som institusjonskock. Det ligger an til 5 ledige plasser fra høsten 2021. 1 lærling kommer tilbake etter permisjon og 5 av de nåværende lærlingene vil normalt avlegge fagprøve våren 2021.

Budsjettvedtak

Her fremkommer kommunestyrets vedtak nr. 117/20 den 16. desember 2020 for økonomiplanen 2021-2024, inkl. hovedoversikter.

§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Rev. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Rammetilskudd	-200 870	-202 408	-209 321	-218 212	-212 492	-212 492	-212 492
Innteks- og formuesskatt	-170 570	-175 100	-175 100	-181 690	-181 690	-181 690	-181 690
Eiendomsskatt	-29 130	-29 084	-30 077	-27 508	-27 508	-27 508	-27 508
Andre skatteinntekter	-9 488	-2 129	-2 129	-2 129	-2 129	-2 129	-2 129
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-57 006	-43 391	-42 516	-45 663	-45 655	-45 645	-45 640
Overføringer og tilskudd fra andre	-142 475	-96 106	-121 701	-127 873	-125 373	-125 373	-125 373
Brukerbetalinger	-19 688	-17 966	-16 408	-17 583	-17 583	-17 508	-17 508
Salgs- og leieinntekter	-93 735	-93 690	-85 689	-87 125	-91 854	-91 854	-91 854
Sum driftsinntekter	-722 963	-659 874	-682 941	-707 782	-704 284	-704 198	-704 194
Lønnsutgifter	389 540	380 179	387 680	398 834	398 040	392 665	389 995
Sosiale utgifter	70 783	76 157	75 449	65 212	76 521	74 926	76 141
Kjøp av varer og tjenester	166 540	158 763	186 893	190 301	183 542	181 118	180 167
Overføringer og tilskudd til andre	60 627	41 849	41 204	46 300	42 154	42 154	42 154
Avskrivninger	28 514	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Sum driftsutgifter	716 005	678 948	713 226	722 647	722 257	712 863	710 457
Brutto driftsresultat	-6 958	19 074	30 285	14 865	17 973	8 665	6 263
Renteinntekter	-5 886	-3 347	-4 647	-3 347	-3 347	-3 347	-3 347
Utbytter	-1 220	-1 112	-1 112	-1 112	-1 112	-1 112	-1 112
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	9 239	9 766	7 766	5 614	6 349	7 264	7 980
Avdrag på lån	19 734	22 403	21 903	23 860	25 633	27 673	27 941
Netto finansutgifter	21 867	27 710	23 910	25 015	27 523	30 478	31 462
Motpost avskrivninger	-28 514	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000
Netto driftsresultat	-13 606	24 784	32 195	17 880	23 496	17 143	15 725
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	33	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 383	1 532	1 594	-4 422	1 878	1 878	1 878
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-15 244	-26 316	-33 789	-13 458	-25 374	-19 021	-17 603
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-21 595	-24 784	-32 195	-17 880	-23 496	-17 143	-15 725
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-35 201	0	0	0	0	0	0

§5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Rev. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Rammetilskudd	-200 870	-202 408	-209 321	-218 212	-212 492	-212 492	-212 492
Innteks- og formuesskatt	-170 570	-175 100	-175 100	-181 690	-181 690	-181 690	-181 690
Eiendomsskatt	-29 130	-29 084	-30 077	-27 508	-27 508	-27 508	-27 508
Andre generelle driftsinntekter	-23 015	-14 142	-14 142	-12 411	-12 403	-12 393	-12 388
Sum generelle driftsinntekter	-423 585	-420 734	-428 640	-439 821	-434 093	-434 083	-434 078
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	388 113	417 808	436 925	432 686	430 067	420 748	418 342
Avskrivninger	28 514	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Sum netto driftsutgifter	416 627	439 808	458 925	454 686	452 067	442 748	440 342
Brutto driftsresultat	-6 958	19 074	30 285	14 865	17 973	8 665	6 263
Renteinntekter	-5 886	-3 347	-4 647	-3 347	-3 347	-3 347	-3 347
Utbytter	-1 220	-1 112	-1 112	-1 112	-1 112	-1 112	-1 112
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	9 239	9 766	7 766	5 614	6 349	7 264	7 980
Avdrag på lån	19 734	22 403	21 903	23 860	25 633	27 673	27 941
Netto finansutgifter	21 867	27 710	23 910	25 015	27 523	30 478	31 462
Motpost avskrivninger	-28 514	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000
Netto driftsresultat	-13 606	24 784	32 195	17 880	23 496	17 143	15 725
Overføring til investering	33	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 383	1 532	1 594	-4 422	1 878	1 878	1 878
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-15 244	-26 316	-33 789	-13 458	-25 374	-19 021	-17 603
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-21 595	-24 784	-32 195	-17 880	-23 496	-17 143	-15 725
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-35 201	0	0	0	0	0	0

§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Rev. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Kommuneadministrasjon	39 234	38 084	39 694	41 103	40 853	40 903	40 653
Kommunalsjef økonomi, teknisk og næring	11 606	11 509	12 156	11 159	11 159	11 159	11 159
Kommunalsjef oppvekst og kultur	2 559	3 288	3 288	2 697	2 697	2 697	2 697
Kommunalsjef helse og omsorg	9 288	10 536	14 036	10 833	10 833	10 833	10 833
Barnehage	39 361	43 233	43 233	45 137	45 137	45 137	45 137
Barneskole	37 152	38 939	40 639	43 716	44 068	43 569	43 668
Ungdomsskole	22 868	23 409	24 209	25 881	26 291	26 291	25 821
Nord-Aurdal læringscenter	7 376	9 106	9 106	7 992	7 992	7 717	7 717
VLMS	11 605	11 458	11 458	11 713	11 713	11 713	11 713
Omsorg og rehabilitering	98 488	96 930	98 402	100 393	100 868	100 868	100 868
Tilrettelagte tjen. for barn/ung/voksne	43 924	45 100	45 100	41 370	41 330	40 630	40 630
Familiens hus	26 218	26 533	26 850	27 424	26 924	26 924	26 424
NAV i Valdres	13 981	15 334	14 945	14 781	14 781	14 781	14 781
Kultur	9 875	10 344	10 294	10 441	10 461	10 461	10 461
Teknisk og næring	32 833	37 684	37 202	41 899	39 399	39 399	39 399
Finans	3 153	19 618	29 672	19 789	19 203	11 308	10 023
Sum bevilgninger drift, netto	409 523	441 104	460 283	456 328	453 709	444 390	441 984
Herav:							
Avskrivninger	28 514	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Netto renteutgifter og -inntekter	-193	-150	-150	-150	-150	-150	-150
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 911	1 446	1 508	1 792	1 792	1 792	1 792
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	388 113	417 808	436 925	432 686	430 067	420 748	418 342

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Rev. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Investeringer i varige driftsmidler	56 090	75 091	75 091	104 090	46 695	6 240	113 982
Tilskudd til andres investeringer	538	300	300	3 160	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 946	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Utlån av egne midler	1 416	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Avdrag på lån	893	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	60 883	79 391	79 391	111 250	50 695	10 240	117 982
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 611	-13 488	-13 488	-20 980	-6 599	-448	-22 396
Tilskudd fra andre	-6 493	0	0	-4 800	-48 800	0	0
Salg av varige driftsmidler	-151	-600	-600	-1 600	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-520	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-43 913	-63 303	-63 303	-81 870	6 704	-7 792	-93 586
Sum investeringsinntekter	-59 688	-77 391	-77 391	-109 250	-48 695	-8 240	-115 982
Overføring fra drift	-33	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-217	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-946	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-1 195	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0	0

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Rev. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Kommunedirektøren							
Kommunedirektøren	169	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Sum Kommunedirektøren	169	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Oppvekst og kultur							
Oppvekst og kultur	622	1 000	1 000	1 180	506	0	1 300
Sum Oppvekst og kultur	622	1 000	1 000	1 180	506	0	1 300
Økonomi, teknisk og næring							
Økonomi, teknisk og næring	55 005	65 591	65 591	86 910	38 189	-1 760	104 682
Sum Økonomi, teknisk og næring	55 005	65 591	65 591	86 910	38 189	-1 760	104 682
Helse og omsorg							
Helse og omsorg	295	500	500	8 000	0	0	0
Sum Helse og omsorg	295	500	500	8 000	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	56 090	75 091	75 091	104 090	46 695	6 240	113 982

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Rev. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Brannsikring Ulnes kirke	500	0	0	0	0	0	0
Skrautvål kirkegård	0	300	300	3 160	0	0	0
Boligtilskudd med betingelser - tilpasnin	38	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	538	300	300	3 160	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Rev. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Generell finansiering	1 946	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 946	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Rev. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Generell finansiering	1 000	0	0	0	0	0	0
Startlån	416	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Utlån av egne midler	1 416	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000

Kommunestyrets budsjettvedtak

Kommunestyrets budsjettvedtak av økonomiplan 2021 - 2024, 16 desember 2020 - KS-vedtak 117/20:

Kommunestyret vedtar fremlagt forslag til årsbudsjett for 2021 og økonomiplan for 2021 – 2024 slik det fremgår i kommunedirektørens forslag av 12.11.2020 som følger:

- Underskudd på netto driftsresultat for 2021 på kr 17.880.000 jf. Økonomisk oversikt drift på side 8 og sum korrigert bevilgning drift netto på kr 432.686.000 i 2021 jf. sum bevilgninger drift netto 1B på side 10 i øk.planen og
- sum investeringsutgifter på kr 110.750.000 i 2021 jf. bevilgningsoversikt investering 2A på side 11 i øk.plandokumentet med tilhørende tall i øk.plan perioden og
- sum lånefinansiering på kr 81.477.000 jf. bevilgningsoversikt investering 2A på side 11 i øk.plandokumentet, som blir maksimalt låneopptak i 2021.

Driftsbudsjettet angir netto budsjetttrammer pr. virksomhet.

Kommunedirektøren gjennomfører investeringsprosjektene basert på kommunestyrets vedtak av årsbudsjett. Kommunedirektøren gis fullmakt til nytt låneopptak innenfor maksimalt lånefinansiering på kr 81.477.000 og gjennomføre salg av regulerte boligtomter.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å justere budsjetttrammene av følgende årsaker:

- Fordele lønnsreserver ut på de enkelte virksomheter som kompensasjon for konsekvenser av sentrale og lokale lønnsforhandlinger.
- Fordele avsetning for pensjonsutgifter ut på de enkelte virksomheter som kompensasjon for faktiske pensjonsutgifter.
- Foreta budsjettjusteringer av teknisk karakter mellom virksomheter, eksempelvis som følge av omfordeling av arbeidsoppgaver.

Skatt på inntekt og formue til kommunen utlignes etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter.

I medhold av eiendomskattelovens §§ 2 og 3, bokstav a og 10, skrives det ut eiendomsskatt for faste eiendommer i hele kommunen for året 2021.

For eiendomsskatteåret 2021 skal det skrives ut eiendomsskatt på bygninger og grunnareal for verk og bruk som blir ansett som næringseiendom, så langt disse var omfattet av eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk i 2018, jf. overgangsregelen til eiendomskatteloven §§ 3 og 4 andre ledd.

For året 2021 fastsettes eiendomsskatten til 7,0 promille for alle faste eiendommer jf. eiendomskatteloven § 11, første ledd, dvs. for næringseiendommer, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum.

For året 2021 fastsettes eiendomsskatten til 4,00 promille for boligeiendommer, dvs. for boliger, fritidsboliger og boliger på landbrukseiendommer jf. eiendomskatteloven § 12 bokstav a.

Eiendomsskatten skal betales i fire terminer.

Tillegg fra formannskapetets behandling 26.11.2020

- a.** Landbruk og næring bør i 2021 i tillegg til omtalen på side 41 ha fokus på å være en støttespiller for landbruksnæringen i videreutvikling og prioritere omstillingsprosjektet for næringslivet.
- b.** Grusvei opp og forbi parkeringsplassen ved Ulnes bhg og ned på nordsiden legges inn for asfaltering i oversikten på siste side over tiltak kommunale veier med kr 400.000 i 2022.
- c.** Det settes i gang, sammen med Stabburshella, en evaluering av tilbudet.
- d.** Investering på side 53. Inventar utstyr barnehage budsjetteres med 1,5 mill 2021, 1,5 mill i 2022 og 1 mill 2023.
- e.** Det utarbeides en plan for satsing på «tidlig inn» . Planen skal konkretisere målgrupper, arbeidsmetoder og evalueringsformer og være tverrfaglig. I tillegg til tjenestene for barn og unge bør NAV delta i arbeidet.

Stilling som barne og Ungdomskontakten forbeholdes sosialpedagogisk arbeid.

Gebyrutvikling

Avgifter og betalingssetser for 2021 blir behandlet som egen sak i kommunestyret, parallelt med økonomiplanen. I hovedsak er satsene holdt uendret eller økt med deflator 1,7 % for 2020. En del satser for egenbetaling er lovregulert, det gjelder blant annet barnehage, praktisk bistand og kurdøgnpris.

På selvkostområdene for vann og avløp er det lagt til grunn at inntektene skal dekke kommunens kostnader (dekningsgrad 100 %) og at eventuell merinntekt tilbakeføres abonnentene i samsvar med forskrift. I 2019 var dekningsgraden på vann 83,73 % og for avløp var dekningsgraden 98,75 %. På vannområdet har vi fortsatt en negativ dekningsgradsavsetning, mens avløp har et positivt dekningsgradsfond. Negative avsetninger bør dekkes inn i løpet av 5 år. På denne bakgrunnen er årsavgift for vann økt med 30 % og årsavgiften for avløp er redusert med 30 %. Tilkoblingsavgiften vann er økt med 10 % og avløp med 1,7 %.

Leie på kommunale boliger blir fastsatt av kommunedirektøren. Her er det ulikt hvor ofte regulering skal skje og hva som er grunnlaget for regulering. Det legges til grunn at nivået på husleien skal gjenspeile kostnaden ved å eie og drive boligen. For noen boenheter betaler leietaker kommunen for bruk av strøm, også her legges det til grunn at betalingen skal gjenspeile faktiske kostnader.

Plangrunnlaget

Kommuneplanene i økonomisammenheng

FNs 17 bærekraftsmål

- skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, og
- bl.a. bidra til å sikre sosial rettferdighet og god helse og stanse tap av naturmangfold og klimaendringer

Kommunen prioriterer tiltak mot barnefattigdom, god helse, god utdanning, rent drikkevann og fokus på klima med naturmangfoldet over og under vann.

Vårt arbeid med samfunns- og arealplaner, samt kommunedelplaner, skal rette seg etter FNs bærekraftsmål.

Prioriterte områder i samfunnsplanen

Samfunnsplanen for 2011 - 2023 har åtte prioriterte satsningsområder.

1. Barn og unge sine oppvekstvilkår, med fokus på bl.a forebyggende arbeid og prioritering av bl.a. ny skulestruktur; gode omstillingsprosesser for å ivareta trygge oppvekstvilkår for barn og unge, sikre medvirkningsprosesser for barn og unge i planarbeid, bedre marknadføring av eksisterende aktiviteter i kommunen, samle opplysninger om alle tilbud på hjemmesiden til kommunen, gjennomføre hyppigere kontroller på skjenke- og utsalgsteder m.o.t. aldersgrense - støtta bedrifter økonomisk for å legga til rette for flere sommerjobber for alle grupper av unge i alderen 13 år og oppover

2. Folkehelsearbeid, helse- og omsorgstenester, med fokus på bl.a. videreutvikle gode helsetilbud, styrking av Valdres lokalmedisinske senter i samarbeid med regionen og Sjukehuset Innlandet HF, folkehelsearbeid som sektorovergripande satsingsområde og starte opp frisklivssentral.

3. Kulturtilbud, legga til rette for bl.a. kulturskolen og frivillige organisasjoner, og bl.a. prioritere å styrke kompetansen innan idrett i administrasjonen, styrke og bygge ut kulturskolen og styrke biblioteket som regionbibliotek.

4. Næringsutvikling, tilrettelegga for sentrumsnære næringsareal, infrastruktur og boliger, og bl.a. prioritere næringsområde for nyetablering på både Fagernes og andre steder i kommunen, sikre at rammene for næringsetablering blir like for Fagernes og Leira, ta initiativ til oppstart av et årlig etablerings-/ tilflyttingsseminar (gründermesse) for Valdres på Fagernes, gjennomføre ei markedsanalyse på potensielle bedrifter for etablering i kommunen, oppfølging og stimulering overfor aktuelle bedrifter og videreutvikling av landbruksnæringa.

5. Infrastruktur, med politisk press mot statlege og regionale styresmakter for å sikra utbygging av E16 og rv 33, med bl.a. prioritering av et fleksibelt kollektivtilbud med bestillingsruter og elektrisk bybuss mellom Fagernes og Leira.

6. Aktiv rekruttering, med målretta tiltak når det gjeld fagmiljø, løn, seniorpolitikk, gode kulturtilbud og boligpolitikk, med bl.a. prioritering av å utvikle en god seniorpolitikk, offensiv markedsføring av kommunen som en attraktiv og interessant sted å arbeide.

7. Natur og miljø, arealforvaltning, med god samfunnsutvikling som sikrer livskvalitet og livsgrunnlag både i dag og for framtidige generasjoner, legga til rette for kommunale bustadområde nær Fagernes, tilrettelegga for leiligheter i sentrum av Fagernes, integrere folkehelsearbeidet i alle deler av kommunal planlegging og tenesteutøving. Dette ved bl.a. å prioritere synliggjøring av risiko- og fareelement knyttet til radon, rasfare, flaumfare osv., bedre arealdelen til kommuneplanen med f.eks. temakart, sikre oppdaterte og tilgang til beredskapsplaner, at ROS-analysen til kommunen er oppdatert og brukes, gi innbyggerne tilbud om radonmålinger, sikra radonmålinger i kommunale bygg - starte et prosjekt for å kulturminner i kommunen kan bli adoptert av klasser/idrettslag m.fl. for å skape eierforhold, ansvar og forståelse for kulturminnevern - innarbeide rutiner for å sikre folkehelse og universell utforming i alle planer og prosesser.

8. Valdres kommune, ved å arbeide aktivt med sammenslåing til en kommune i Valdres, med bl.a. prioritering av mer interkommunalt samarbeid ved å samle kommunale tjenester så langt det er mulig og fornuftig ut fra rekruttering, tjenestekvalitet og økonomi.

Plangrunnlaget

Under de enkelte kommunalsjefer og virksomheter vil følgende plandokumenter være sentrale for prioritering av ressurser:

- Kommunedelplan for barnehage og skole
- Kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv
- Kommunedelplan for helse- og omsorg
- Kommunedelplan for trafiksikkerhet

I tillegg har vi flere tiltaks og handlingsplaner for ulike tjenester, herunder bl.a.:

- Tiltaksplan mot barnefattigdom
- Boligsosial handlingsplan
- Tiltaksplan for integrering og bosetting av flyktninger
- Tiltaksplan mot mobbing
- Regional biblioteksplan
- Parkering i Fagernes sentrum
- Gatebruksplan for Fagernes sentrum
- Fortettingsstudiet for Fagernes sentrum

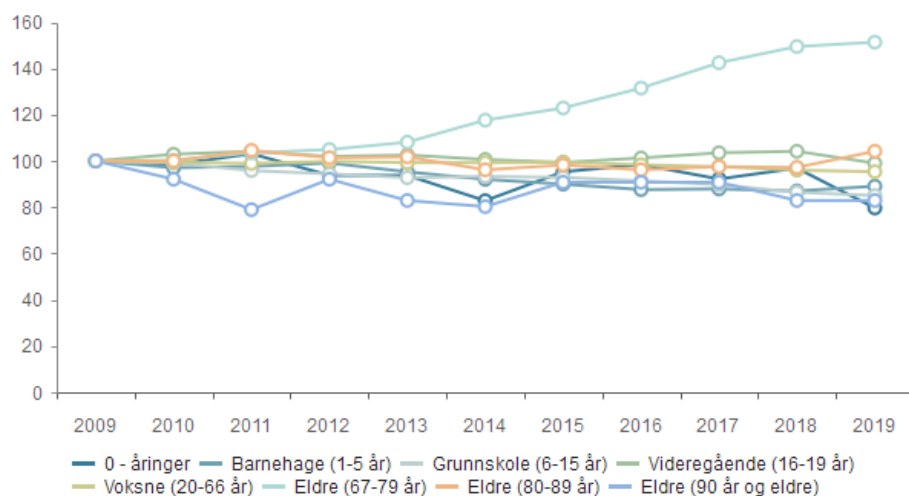
Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen fra 2011 til 2020 har vært vesentlig økende for eldre 67 til 79 år, og lavere økning for aldersgruppen 80 til 89 år. Nyfødte og barnehagebarn har i samme periode vist stabil eller fallende kurve. Tilsvarende er prognosen for 2020 til 2040.

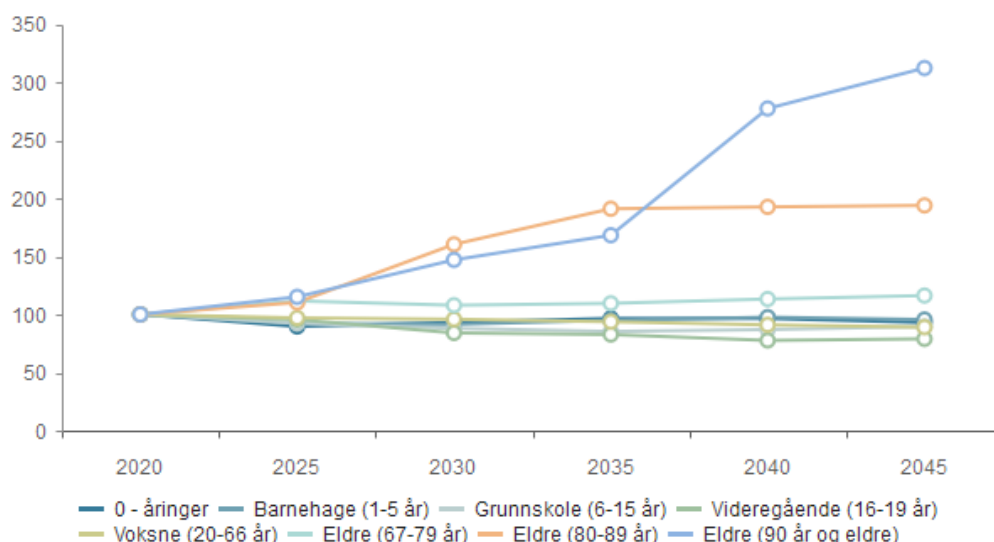
Dette er ikke bærekraftig utvikling over tid, som tilsier at vi bør sette inn tiltak for økt bosetting og næringsaktivitet.

Demografi

Historisk vekst

Prognose vekst

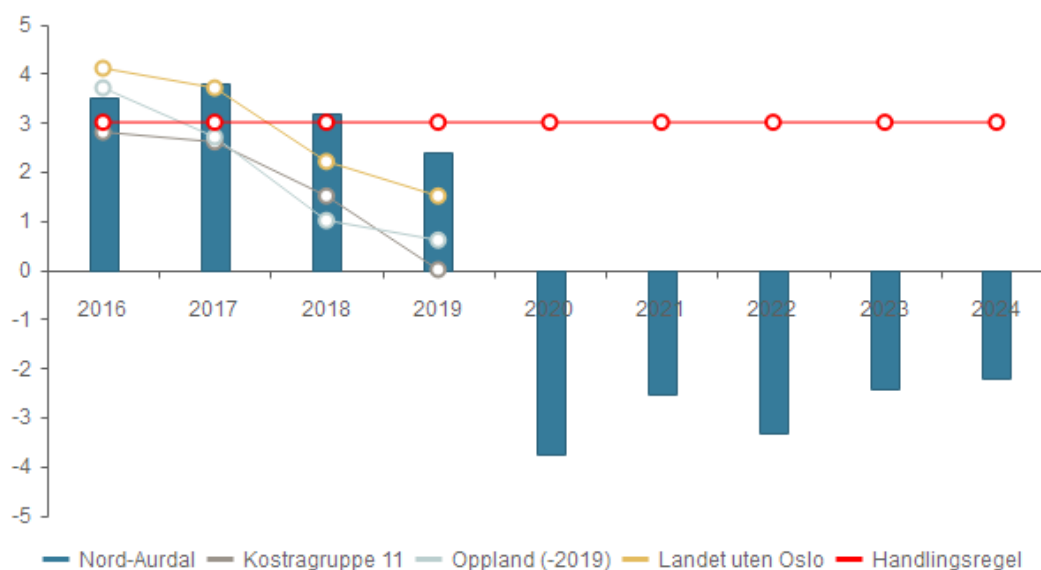

Prognose type : Middels nasjonal vekst

Prognose periode : 25

Økonomisk utvikling i planperioden

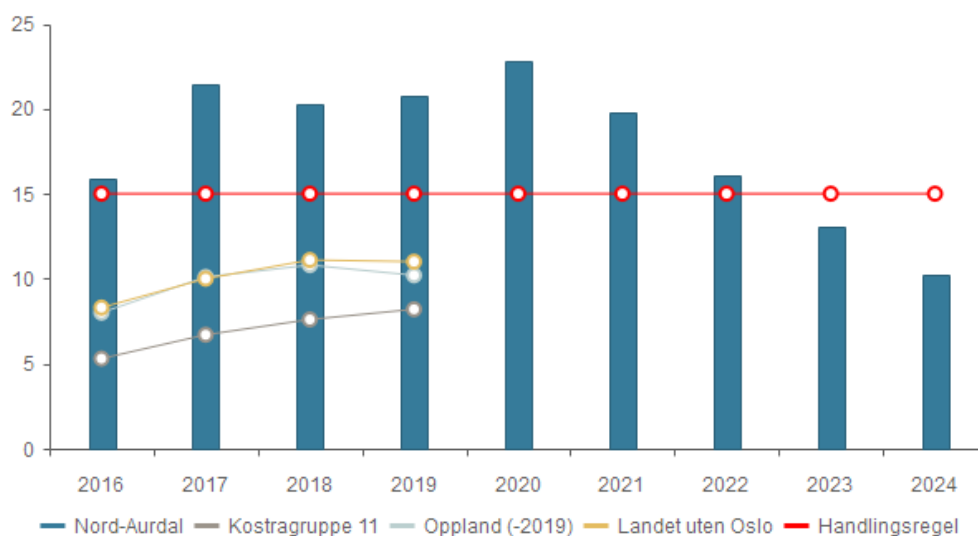
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

	KOSTRA 2016	KOSTRA 2017	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	Budsjett 2020	Økplan 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024
Nord-Aurdal	3,5 %	3,8 %	3,2 %	2,4 %	-3,8 %	-2,5 %	-3,3 %	-2,4 %	-2,2 %

Netto driftsresultat er kritisk lavere enn vår handlingsregel i hele økonomiplanperioden, noe som ikke er bærekraftig. Det er ingen planlagte engangstiltak med bare virkning på det enkelte år, og derfor ingen rask innsparing. Vi må sette i gang nødvendige tiltak løpende for å snu utviklingen og skape et netto driftsresultat minimum i størrelse 2-3 %.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Økonomiplan for 2021-2024

	KOSTRA 2016	KOSTRA 2017	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	Budsjett 2020	Økplan 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024
Nord- Aurdal	15,9 %	21,4 %	20,3 %	20,8 %	22,8 %	19,8 %	16,0 %	13,1 %	10,3 %

Fondet skal sikre oss økonomisk handlefrihet på lang sikt, og vi må snu den økonomiske trenden før fondet brukes opp. Vi har en handlingsregel på at fondet skal være på minst 10 %, noe det vil være i slutten av økonomiplanperioden hvis vi ikke snur driftsaktiviteten og skaper overskudd på drift.

Vurdering av den økonomiske utviklingen

OPPSUMMERING ØKONOMI

Kommunen står overfor en stor utfordring i å tilpasse driftsutgiftene til inntektene. Utfordringen har vært godt kjent i flere år, men nye tiltak er iverksatt for å forebygge økte utgifter i stedet for å sette inn ressurser på årsaken til utgiftsøkninger.

Kommunens driftsøkonomi er ikke bærekraftig over tid, og omstillinger må gjennomføres raskere enn det som er lagt til grunn i økonomiplanperioden. Kommunen har et stort disposisjonsfond, som tillater oss å bruke noe tid i omstillingsprosessen.

Netto driftsresultat er negativt i hele planperioden. Disposisjonsfondet (inkl. premieavviksfondet) reduseres fra å være nær kr 184 mill 01.01.2020 til om lag kr 82 mill ved utløpet av 2024. Dette er ikke forsvarlig, og derfor legges det opp til raskere og større løpende effektiviseringsprosesser.

Økonomiske handlingsregler

En sunn kommuneøkonomi er en forutsetning for god og framtidsrettet tjenesteproduksjon. En sunn kommuneøkonomi krever at forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter er bærekraftig over tid. Investeringsutgifter bør lånefinansieres i samsvar med generasjonsprinsippet, dvs. fordele finansieringen av dette ut over brukstid ved avdrag på lån. I tillegg medfører investeringer i bygg ofte økte utgifter knyttet til tjenesten i nye bygg. Investeringsutgifter medfører derfor økte driftsutgifter fremover i tid, og det er viktig at man vurderer kost/nytte for investeringen. Det skal være et behov i tjenesteproduksjonen som ligger til grunn for investeringen.

Kommunestyret vedtok i sak 108/2020 følgende finansielle måltall:

- Netto driftsresultat bør være på minimum 3 % av sum driftsinntekter korrigert for bruk og avsetning til bundne driftsfond.
- Disposisjonsfondet skal minimum være på 10 % av sum driftsinntekter og målet er 15 %. Det skal ikke budsjetteres med bruk av disposisjonsfond hvis dette bringer fondet til under 10%.
- Bokført lånegjeld, inkludert andel av lånegjeld knyttet til anleggsmidler som anses som finansiell leasing, bør være under 90 % av sum driftsinntekter.

Teknisk beregningsutvalg har redusert det anbefalte nivået på netto driftsresultat til 1,75 %, men kommunen når hverken dette målet eller målet om å budsjettere med et netto driftsresultat på minimum 3 % noen av de kommende årene. Vi har likevel hatt et regnskapsresultat de siste årene som oppfyller kravene. Økonomiplanen viser en bedring av netto driftsresultat i perioden, men forutsetter samtidig en vesentlig forbedring av driftsøkonomien i perioden.

Økonomiplan for 2021-2024

Budsjetterte brutto driftsinntekter er i 2021 på kr 707 mill og sum driftsutgifter på kr 722 mill, som er en økning fra opprinnelig budsjett 2020 på hhv 7,2% i driftsinntekter og 6,4% i driftsutgifter. Kommunen må i løpet av planperioden gjøre nødvendige omstillinger i driften for å kunne levere positive resultater uten bruk av fondsmidler. Det vil i enda større grad bli fokusert på kontinuerlig organisasjonsutvikling bl.a. ved hjelp av heltidskultur og digitalisering som skal resultere i en organisasjon med gode tjenester og en bærekraftig økonomi.

Disposisjonsfondet vil utgjøre 24 % av budsjetterte brutto driftsinntekter ved utgangen av 2020. Det reduseres imidlertid med kr 74 mill i økonomiplanperioden og vil ved utgangen av 2024 etter planen bli redusert til ca. 10 %. I planperioden legges det ikke opp til bruk av disposisjonsfond som egenkapitalfinansiering av investeringer. Dette for å opprettholde økonomisk handlefrihet og fordele finansieringen ihht. generasjonsprinsippet.

Kommunens totale lånegjeld utgjør ca. 88 % av sum driftsinntekter i 2021. Dette inkluderer Nord-Aurdal sin andel av lån og avdrag i eiendomsselskapet VLMS-E IKS, som henføres til arealer kommunen leier til sykehjem og omsorgsboliger på langtidsavtale.

Nord-Aurdal kommune har lenge vært inne i en periode med store investeringer, og står også foran store oppgaver innen blant annet eldreomsorg, barnehage og utvikling av regionsenteret og byen Fagernes som et attraktivt bo- og arbeidssentrum.

Kommunen velger å lånefinansiere investeringsutgiftene, og bruker ikke løpende driftsinntekter til dette. Vi vurderer avskrivninger på anleggsmidlene kritisk, i den hensikt å ikke sette lengere avskrivningstid enn reell økonomisk levetid. Dette sikrer at kravet til minste tillatte avdrag på lån dekker det reelle verditapet, som er viktig da avdrag på lån er kapitalutgiften i kommunalt regnskap.

Utvikling i øk.plan perioden	2021	2022	2023	2024
Langsiktig gjeld - hele tusen kr.	623	643	618	693
Avdrag - hele tusen kr.	28	30	32	32
Avdragstid år.	22	21	19	22

Totalt sett har kommunen en anstrengt driftsøkonomi. For å oppebære en god økonomiforvaltning over tid, må organisasjonsutvikling og digitalisering skape bedre resultater enn hva økonomiplanen tilsier.

DRIFTSBUDSJETT

Generelt

Det er for 2021 budsjettert med sum driftsinntekter, uten sykepengerefusjon og merverdiavgiftskompensasjon, på kr 707 mill Dette er en vekst på 7,1 % fra 2020. Sum driftsutgifter, uten kompensasjon for merverdiavgift og sykepenger, er på kr 722 mill, som er en økning på 6,3%. Økningen i inntekter er spesielt for 2021, da det bl.a. er budsjettet med en større tilbakebetaling fra KLP og økt rammetilskudd som følge av Covid-19 pandemien. Ser vi bort fra disse ettårige utbetalingene, er det ikke en bærekraftig utvikling.

Frie inntekter

Frie inntekter er definert som sum rammetilskudd og skatt av inntekt og formue. Budsjettet for frie inntekter tar utgangspunkt i statsbudsjettet og er basert på prognosemodellen til KS. I modellen er

anslag på skatteinntekt basert på det relative skattenivået de tre siste årene. Det er forutsatt en befolkningsvekst nasjonalt som i SSBs befolkningsprognose og et folketal i Nord-Aurdal som ligger i underkant av denne prognosen. Det er budsjettert med et særskilt rammetilskudd på kr 5,2 mill som kompensasjon for ekstraordinære corona-relaterte utgifter i 2021.

Kraftinntekter

Kommunen har konsesjonskraft og andre rettigheter til å ta ut kraft på 30 GWh årlig. Kommunen har gjort avtale med Valdres Energi AS (VEAS) om å forvalte og omsette disse kraftmengdene for kommunen.

Kraftmarkedet svinger mye og det er derfor stor usikkerhet knyttet til et anslag for framtidige inntekter. Budsjettet er basert på prognoser utarbeidet for kommunen av VEAS. Dette gir en brutto inntekt på kr 6,6 mill, innkjøpsutgifter på kr 4,5 mill og en skattekostnad som er anslått til kr 0,1 mill. Salg av konsesjonskraft er skattefri, mens kommunen betaler skatt på salg av rettighets-/avtalekraft.

Kommunen har videre inntekter i form av konsesjonsavgifter og reguleringserstatninger. Disse er budsjettert med kr 2,1 mill årlig og er bundne inntekter som avsettes til bundet kraftfond og brukes i samsvar med vedtekter for kraftfond.

Disposisjonsfondet er i økonomiplanperioden lagt inn som finansiering av løpende drift, og hvis dette blir som budsjettert vil fondet bli redusert til ca kr 110 mill. eller i underkant av 15 % av sum driftsinntekter. Nødvendige tilpasninger planlegges gjennomført gradvis gjennom hele økonomiplanperioden, dette gjør at netto driftsresultat er negativt i hele økonomiplanperioden. Videre er det ikke lagt opp til bruk av disposisjonsfond som finansiering av investeringer i økonomiplanperioden. Det er lagt opp til bruk av bundet kraftfond på kr 6,3 mill til finansiering av avdrag på langsiktig gjeld. I tillegg reduserer vi avdrag på langsiktig gjeld ned mot minste tillatte avdrag jf. kommuneloven § 50 nr. 7, som tilsier lånefinansiert andel av avskrivningene (kapitalslitet).

Lånegjeld

Kommunestyret har vedtatt et tak for lånegjelda på 70 % av brutto driftsinntekter. Målet for en slik grense på lånegjeld er først og fremst et virkemiddel for å holde investeringsomfanget nede på et nivå som er forsvarlig i forhold til å ha tilstrekkelige ressurser til drift av tjenestene.

Andre inntekter

Det er budsjettert med eiendomsskatt fra boliger og fritidseiendommer på kr 13,7 mill. Det er budsjettert med eiendomsskatt fra annen eiendom med 12,8 mill kr i 2021.

I forslag til statsbudsjett for 2021 er maks promillesats for eiendomsskatt fra boliger og fritidseiendommer satt ned til 4 promille. For Nord-Aurdal kommune sitt vedkommende betyr dette en redusert inntekt på kr. 1,6 mill.

Lønnskostnader

Fastlønn er budsjettert på grunnlag av hjemler og faktisk årslønn i disse pr. 01.01.2021 (etter sentrale og lokale lønnsforhandlinger 2020). Dette gir en høy presisjon på fastlønsbudsjettet.

Årslønnsveksten er basert på SSB sin prognose på 2,3 % fra 2020 til 2021. Når resultatet av de ulike lønnsoppgjør er kjent, overføres lønnsøkningen fra reserverte bevilgninger til hvert virksomhetsområde. Dette gir virksomhetene mest mulig korrekt lønnsbudsjett.

Det er ikke budsjettert med utgifter til sykevikarer, men dekkes normalt inn med ikke budsjetterte sykepengerefusjoner og mindreforbruk ved vakanser. På kommunenivå gir dette en realistisk balanse.

Pensjonskostnadene er budsjettert i samsvar med prognoser fra KLP og SPK.

KLP har signalisert at kommunene vil få tilbakebetalt et betydelig beløp som følge av endringen i pensjonsreglene vedtatt av Stortinget. Nord-Aurdal budsjetterer med et beløp på kr 10 mill som vil bli tilbakebetalt premiefondskontoen. Dette vil redusere pensjonsutgiften i 2021.

Det er ikke budsjettert med at premieavviket skal settes av til særskilt disposisjonsfond, eller at vi bruker av særskilt disposisjonfond for å dekke amortisert premieavvik. Det medfører at vi ikke avsetter inntektsført premieavvik på kr 18,7 mill til disposisjonsfond premieavvik, eller at vi ikke finansierer utgiftsført amortisert premieavvik på kr 11,2 mill med bruk av disposisjonsfond premieavvik. Dette er i strid med kommunens egne handlingsregler, men i samsvar med forskrift om årsbudsjett for kommuner.

Reserverte tilleggsbevilgninger

Det er satt av kr 15 mill. på reserverte tilleggsbevilgninger. Dette er forventede utgifter som ikke er budsjettert i virksomhetene, og avsetninger på områder der det er så vidt stor usikkerhet at en har valgt å gjøre avsetninger.

Dette omfatter bl.a. forventet:

- Lønnsutvikling i 2021
- Ekstraordinære utgifter relatert til Covid-19, likt ekstraordinært rammetilskudd
- Til kommunedirektørens disposisjon

FINANSFORVALTNING

Finansforvaltningen skjer i samsvar med reglementet. Økonomiplanen bygger på at finansaktiva er plassert i form av innskudd i bank. Den bygger videre på at lån er ordinære banklån med flytende rente, ett sertifikatlån på kr 88 mill med løpetid 6 mnd. og ett fastrentelån på kr 20 mill. Kommunen har tidligere hatt rentebytteavtaler, det er lagt til grunn at det ikke inngås nye. Flytende rente er over tid forventet å gi lavere rentekostnader, men større usikkerhet.

Kommunen har relativt store bankinnskudd.

Kommunens tjenesteområder

Kommunedirektøren

Beskrivelse av dagens virksomhet

Området Kommunedirektøren består av Kommuneadministrasjonen og NAV Valdres.

Nord-Aurdal kommune er organisert med en ledergruppe bestående av kommunedirektør, tre kommunalsjefer og leder for HR, service og kommunikasjon.

HR, service og kommunikasjon, IKT fellesfunksjoner og kommunale fellesfunksjoner er støttefunksjoner direkte underlagt kommunedirektøren. Det samme gjelder NAV Valdres, inkludert NAV-tiltak for hver enkelt samarbeidskommune.

De tre kommunalsjefene er ledere for hhv:

- økonomi, teknisk og næring med planleggere, folkehelse, friskliv, økonomi, regnskapsavdeling, brann- og redningstjenesten, samt virksomhet Teknisk og næring.
- oppvekst og kultur med PP-tjenesten og virksomhetene NAUS, NABS, barnehage, læringscenteret og kultur.
- helse og omsorg med tildelingskontoret, Fagernes legesenter og de tre virksomhetene Pleie og omsorg, Tilrettelagte tjenester og Valdres lokalmedisinske senter.

Kommuneadministrasjon

Mål og satsinger i virksomheten

Kommuneadministrasjon skal bl.a. gi lederstøtte gjennom å bidra med analyser, utredninger og utarbeidelse av beslutningsgrunnlag for ledere på alle nivåer i kommunen, følge opp vedtak og bidra til kommunikasjon eksternt og internt. Videre ytes det tjenester til virksomhetene, ansatte, innbyggere, næringsliv og media gjennom å håndtere henvendelser og ivareta prosesser, systemer og rutiner. God forvaltningsskikk skal sikres gjennom effektiv ressursbruk og korrekt håndtering av krav til områder innen økonomi, personalforvaltning, dokumentforvaltning, informasjonssikkerhet mv.

Kommuneadministrasjonen har som mål å:

- Bidra til gode beslutningsgrunnlag for politisk og administrativ ledelse
- Bidra til økonomisk handlingsrom og gode omstillings- og effektiviseringsprosesser
- Bidra til effektiv samfunns- og tjenesteutvikling
- Bidra til en god arbeidsgiverpolitikk
- Bidra til læring, fornyelse og innovasjon
- Utvikle gode kommunikasjonstiltak og medvirkningsprosesser
- Bidra til effektiv, sikker drift og utvikling av fellesoppgaver
- Bidra til digitalisering og modernisering

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall årsverk administrativ og politisk ledelse	9,60	14,20	14,20	14,20	
Antall årsverk HR inkl fagfor.	9,95	12,65	12,80	12,80	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	38 084	38 084	38 084	38 084
Sum Budsjettendring i år	616	616	616	616
Konsekvensjustert budsjett	616	616	616	616
Konsekvensjustert ramme	38 700	38 700	38 700	38 700
Innsparingstiltak				
Skatteoppkreveren-statlig	-23	-23	-23	-23
Andre tiltak	-557	-557	-557	-557
Sum Innsparingstiltak	-580	-580	-580	-580
Nye tiltak				
Drive for life	200	200	0	0
Refusjon andre kommuner - gjesteelever grunnskole	-1 157	-1 157	-1 157	-1 157
Rådmann - økning refusjon private	290	290	290	290
Skoleskyss økning	400	400	400	400
Teknisk endring - IKT-kostnader	3 000	3 000	3 000	3 000
Valgutgifter	250	0	250	0
Sum Nye tiltak	2 983	2 733	2 783	2 533
Nye tiltak og realendringer budsjett	2 403	2 153	2 203	1 953
Ramme 2021-2024	41 103	40 853	40 903	40 653

NAV i Valdres

Mål og satsinger i virksomheten

De overordnede målsettingene for NAV Valdres er at flere skal komme i arbeid, utdanning eller annen aktivitet. For de som ikke kan forsørge seg selv, skal NAV Valdres bidra med et økonomisk sikkerhetsnett gjennom forvaltning av økonomisk sosialhjelp. Ungdom og personer med innvandrerbakgrunn er prioriterte grupper. NAV Valdres skal sikre tett arbeidsrettet oppfølging av mottakere av arbeidsavklaringspenger, bidra til økt inkludering av utsatte grupper på arbeidsmarkedet og til et inkluderende arbeidsliv.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall årsverk kommunal del	17,80	17,80	15,80	15,80	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	15 334	15 334	15 334	15 334
Sum Budsjettendring i år	-354	-354	-354	-354
Konsekvensjustert budsjett	-354	-354	-354	-354
Konsekvensjustert ramme	14 980	14 980	14 980	14 980
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-238	-238	-238	-238
Sum Innsparingstiltak	-238	-238	-238	-238
Nye tiltak				
Forventet lønnsvekst interkommunal	230	230	230	230
Kjøp fylkeskommunen	70	70	70	70
Økt statlige utgifter	100	100	100	100
Andre tiltak	-362	-362	-362	-362
Sum Nye tiltak	38	38	38	38
Nye tiltak og realendringer budsjett	-200	-200	-200	-200
Ramme 2021-2024	14 781	14 781	14 781	14 781

Oppvekst og kultur

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalsjef oppvekst og kultur har følgende tjenester som sitt ansvarsområde:

Virksomhetene:

- Barnehage (fem kommunale barnehager)
- Nord-Aurdal barneskole (NABS)
- Nord-Aurdal ungdomsskole (NAUS)
- Nord-Aurdal læringscenter (NALS)
- Kultur
- PPT-Valdres (pedagogisk - psykologisk tjeneste) er en regional tjeneste plassert direkte under kommunalsjefen

Både barnehage og skole arbeider i tråd med kommunedelplan med tilhørende handlingsdeler for barnehage og skole som ble vedtatt i kommunestyret 22.03.18. Handlingsdelen ble rullert i kommunestyret 23.05.2019.

Overordna målsetning er: *«Alle barn og elever i barnehage og skole i Nord-Aurdal kommune skal oppleve et trygt og godt barnehage- og skolemiljø, som fremmer helse, trivsel, danning og læring. Alle elever skal etter fullført grunnskole ha forutsetninger til å gjennomføre videregående opplæring og mestre livene sine. Det skal være nulltoleranse for krenkelser av og fra alle som er tilknyttet virksomhetene.»*

Strategier og tiltak i handlingsdelen:

- Satse på menneskelige ressurser og kompetanse
- Etablere et tydelig verdigrunnlag og arbeide holdningsforebyggende
- Samarbeide på tvers
- Satse på informasjons og kommunikasjonsteknologi
- Legge til rette fysiske/ praktiske forhold

Stabilitet og forutsigbarhet i ressursbruk er nødvendig for å realisere mål- og utviklingsområder.

Barnehage:

Rammeplanen for barnehager gir tydelige føringer om barnehagens forpliktelser i forhold til verdigrunnlag, ansvar og innhold. Hovedfokus er å jobbe for et inkluderende barnehagemiljø der alle barn skal oppleve et trygt og godt barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel, danning og læring.

NABS og NAUS:

Prioriteringer og langsiktig tenkning ut fra handlingsdel i kommunedelplan preger arbeidet i skolene. Dette er beskrevet i *Kvalitets- og utviklingsrapporten for grunnskolen 2019-2020*.

Høsten 2020 ble revidert læreplan tatt i bruk for 1.- 9.trinn.med overordnet del og fagplaner. Prosessen med implementering av nytt læreplanverk fortsetter for å sikre eierforhold hos alle medarbeidere.

Barnehagene og skolene i Nord-Aurdal driver med stramme økonomiske rammer og har mange dyktige ansatte som forvalter de ressursene som er tilgjengelig på en god måte. Utfra kartlagte behov er det nå nødvendig med ressursøkning for både barnehage og skole. I økonomiplanen 2021-2022 er det derfor tiltenkt økte stillingsressurser for å sikre pedagogisk forsvarlig drift, kunne være tettere på, ta tak i utfordringer raskt, forebygge og hindre at skjevutvikling får etablere og utvikle seg.

I lys av økningen av antall elever med sammensatte og psykososiale vansker, mener vi det vil kunne virke forebyggende at lærernes tid frigjøres i større grad til å arbeide med det psykososiale miljøet, både rettet mot enkeltelever og mot fellesskapet. Undervisningstiden for lærerne, særlig på barnetrinnet, er så stor, at lærerene i **praksis** har liten tid til samtaler utover undervisningstid/inspeksjon. Kommunen mener det vil være et viktig tiltak framover å gjøre lærerene mer tilgjengelig for elevene i skoletiden utenom undervisning og foreslår derfor en budsjettpost til stillingsressurser. Dette anses som en opptrapping i riktig retning.

Forøvrig se virksomhetenes egne beskrivelser.

Nord-Aurdal læringscenter har flere arbeidsområder:

- Bosetting og integrering av flyktninger.

Tiltaksplan for integrering og bosetting av flyktninger 2018-2021 ble vedtatt i KS den 06.09.2018.

Planen er et godt styringsdokument for tjenesten selv og nødvendig og viktig redskap for det øvrige kommunale tjenesteapparatet for å se sin rolle i arbeidet med å bosette og integrere flyktninger.

- Voksenopplæring/spesialundervisning for voksne der behovet i dag er å tilrettelegge for å kunne kommunisere og orientere seg i samfunnet. Fortsette samarbeidet med tjenester som har den daglig kontakt og ansvar med brukere av voksenopplæringen. Dette for at verktøyene som det jobbes med i selve opplæringen blir videreført i dagliglivet.
- Grunnskoleopplæring for voksne
- Nært samarbeid med de øvrige virksomhetene i kommunen er viktig for helheten i tjenesten

Læringscenteret tilbyr tjenester til de andre Valdreskommunene.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste for Valdres (PPT):

PPT har to fokusområder:

- Sakkyndighetsarbeid
- Systemarbeid

Disse to fokusområdene skal viderutvikles utfra etablerte faste samarbeidsdager ute i barnehage og skole. Det gir mulighet til å komme tidlig inn, veilede og forebygge, slik at flere barn og unge kan få hjelp innen det ordinære opplæringstilbudet. Sakkyndighetsarbeidet vil så kunne konsentrere seg om de tilfellene som krever spesielle tiltak.

Meld. St. 6 (2019-2020) *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO* viser til at alle, også PPT, er en viktig del av laget rundt barna i barnehage og elever i skole.

Kvalitetskriteriene for PPT inneholder fire forventninger:

- PP-tjenesten er en faglig kompetent tjeneste
- PP-tjenesten er tilgjengelig og medvirker til helhet og sammenheng
- PP-tjenesten arbeider forebyggende
- PP-tjenesten bidrar til tidlig innsats

I kvalitetskriteriene er det beskrevet hva forebyggende arbeid kan innebære for PP-tjenesten:
"Forebyggjande arbeid inneber at PP-tenesta bidreg til at barnehagar og skolar kjem i forkant av problem og lærevanskar ved å setje i gang tiltak. Det kan vere universelle tiltak eller spesielle tiltak for barnehagar eller skolar med utfordringar." Kilde:Udir

Barnehage, skole og PPT skal samlet fokusere på:

- Implementere rammeplan for barnehage og nytt læreplanverk for grunnskolen
- Grunnleggende ferdigheter og kompetanse
- Lærings- og utviklingsmiljø
- Rekruttering og kompetanse
- Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Kultur:

Kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv ble vedtatt i kommunestyret 22.03.2018 og er førende for arbeidet i virksomheten.

Fokus innen kultur:

- Det utvida kulturbegrepet der kultur, idrett og friluftsliv er inkludert
- Nord-Aurdal skal ha et inkluderende, levende og mangfoldig kulturliv som utløser kreativitet og nyskaping, skaper møteplasser og fremmer identitet, tilhørighet og samhold

Kulturskolen, kulturhuset med sine aktiviteter, ungdomsklubb, biblioteket, ulike festivaltilbud, frivilligsentralen og samarbeid med ulike lag og foreninger viser bredden. Kulturområdet er en viktig del av arbeidet med god og inkluderende oppvekst.

Avslutning:

Livsmestring og folkehelse er gjennomgående i alle virksomhetene, og her er arbeidet med å hindre utenforskap og arbeide for trygge oppvekstarenaer i fokus.

Kommunalsjefene i oppvekst/kultur og helse/omsorg har et spesielt fokus på samhandling på tvers, med mål om mer helhetlige tjenester. Det er etablert et forum ved navn HOOK, (helse og omsorg og oppvekst og kultur) der målsetningene kan oppsummeres slik:

Jobbe for å gi et tilbud til barnets/unges beste, ved å:

- skape gode relasjonen mellom ulike instanser
- opparbeide tillit
- jobbe helhetlig/sømløst

Kommunalsjef oppvekst og kultur

Mål og satsinger i virksomheten

PP- tjenesten har over tid hatt utfordringer knyttet til rekruttering og lang ventetid. Våren 2020 sluttet tre medarbeidere. Høsten 2020 startet fem nye medarbeidere, og ved oppstart skoleåret 2020 var tjenesten fullbemannet for første gang på mange år. Det er høsten 2020 satt inn to nye stillinger.

Mål fremover er å skape en stabil tjeneste med tverrfaglig sammensatt kompetanse, hvor man er i stand til å nå målene om å gjennomføre sakkyndighetsarbeid innen rimelig tid, samt ha en økt tilstedeværelse i skoler og barnehager.

Vi har over tid sett et økende behov for spesialundervisning på mellomsteg og ungdomsskole. PP- tjenesten har styrket barnehage- og småskoleteamet for å være tettere på barnehager og på den måten søke å komme tidligere inn med hjelp og veiledning.

Skoleteamet har økt fokus på lese- og skrivevansker. Det er planlagt kurs for ansatte i skolen for å kompetanseheve pedagoger. På denne måten ønsker tjenesten å støtte skolene slik at de i større grad er i stand til å ivareta vanlige spesialpedagogiske fagområder.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall årsverk	8,85	8,85	8,85	8,85	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	3 288	3 288	3 288	3 288
Sum Budsjettendring i år	-594	-594	-594	-594
Konsekvensjustert budsjett	-594	-594	-594	-594
Konsekvensjustert ramme	2 693	2 693	2 693	2 693
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-156	-156	-156	-156
Sum Innsparingstiltak	-156	-156	-156	-156
Nye tiltak				
Forventet lønnsvekst interkommunal	160	160	160	160
Sum Nye tiltak	160	160	160	160
Nye tiltak og realendringer budsjett	4	4	4	4
Ramme 2021-2024	2 697	2 697	2 697	2 697

Barnehage

Mål og satsinger i virksomheten

Viktige målområder utover det som er beskrevet innledningsvis under kommunalsjef for oppvekst og kultur er:

- Heving av kompetanse og kvalitet blant våre medarbeidere, både sammen i det daglige arbeidet og ved kompetansehevingsdager, men også individuelt. I 2020 har flere ufaglærte tatt

fagbrevet, seks pedagoger har tatt videreutdanning i «barns språkutvikling og språkopplæring», og flere fagarbeidere har påbegynt barnehagelærerutdanning som deltidsutdanning.

- Barnehagens *handlingsplan mot krenkende adferd og verktøyet Mitt Valg* gir tilsammen viktige føringer for det holdningsskapende arbeidet for oppbygning av et godt barnehage- og læringsmiljø. 01.01.2021 kommer ny paragraf i barnehageloven, § 42, *Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)*.
- Det er fokus på å skape gode relasjoner mellom medarbeidere, barn og foreldre for sammen å kunne skape en trygg og god utviklingsarena for barna.

Utvidelse med en avdeling har ført til at kommunen har ledige barnehageplasser gjennom hele året. Utfordringen er fortsatt at søkningen til spesielt Fagernes barnehage er større enn kapasiteten, og søkere velger da å takke nei, men blir stående på venteliste. Det pågående arbeidet med barnehagebehov og struktur vil derfor ha stor betydning for hvordan barnehage tilbudet vil bli framover.

Barnehagene vil fortsette å jobbe med tidlig innsats og forebygging innenfor de ressurser som barnehagen har til rådighet. Viktig fokusområde er språkutvikling og sosiale ferdigheter.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall barn i kommunal barnehage	245	240	233	240	
Antall hjemler barnehage totalt	72,55	72,55	75,55	79,55	
Antall årsverk andre	4,50	4,50	4,50	4,50	
Antall årsverk grunnbemanning	62,00	62,00	62,00	62,00	
Antall årsverk styrking	9,05	9,05	9,05	13,00	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	43 233	43 233	43 233	43 233
Sum Budsjettendring i år	-293	-293	-293	-293
Konsekvensjustert budsjett	-293	-293	-293	-293
Konsekvensjustert ramme	42 940	42 940	42 940	42 940
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-1 051	-1 051	-1 051	-1 051
Sum Innsparingstiltak	-1 051	-1 051	-1 051	-1 051
Nye tiltak				
Kjøp fra andre	100	100	100	100
Kjøp fra IKS (leie av PC)	250	250	250	250
Styrking 4 år	2 378	2 378	2 378	2 378
Tilskudd private	500	500	500	500
Øking av mat penger, grunnet et ekstra måltid	20	20	20	20
Sum Nye tiltak	3 248	3 248	3 248	3 248
Nye tiltak og realendringer budsjett	2 197	2 197	2 197	2 197
Ramme 2021-2024	45 137	45 137	45 137	45 137

Barneskole

Mål og satsinger i virksomheten

Mål er beskrevet innledningsvis under kommunalsjef for oppvekst og kultur.

Spesielle utfordringer som krever både kompetanse og økonomi er:

Læringsmiljø/psykososiale forhold

Omfanget av elever med psykososiale og sammensatte vansker har økt de siste årene. Den digitale hverdagen med mange kommunikasjonskanaler, gir oss nye utfordringer i både det forebyggende og det daglige arbeidet med lærings- og oppvekstmiljø. For å møte utfordringer har kommunen sett nødvendigheten av å få tilført kompetanse og ressurser på dette området. Fra august 2015 startet «barne- og ungdomskontakten» arbeidet på begge skolene. Videreføring og økning av denne type stillinger er en viktig del av både det forebyggende og det daglige arbeidet for et godt læringsmiljø. I skoleåret 2020/2021 har vi ikke denne ressursen tilgjengelig på NABS slik som tiltenkt, da den er knyttet mot enkeltelever, og det ser vi fører til utfordringer på det helhetlige skolemiljøet. Forutsigbarhet i bemanningssituasjonen framover er svært viktig for å ivareta både sosial og faglig utvikling hos elevene på skolen. Økt helsesykepleierressurs fra august 2018 har bidratt positivt for skolemiljøet.

Grunnleggende ferdigheter

Satsingen på grunnleggende ferdigheter fortsetter. Riktig kompetanse, høy nok lærertetthet og riktig organisering vil være avgjørende for å nå målsetninger for skolens arbeid og for hver enkelt elev. Tidlig innsats og kartlegging av forutsetninger er viktig så tidlig så mulig i skoleløpet.

IKT

I kommunestyret 24.05.18 ble det vedtatt at alle elever fra skolestart august 2018 skulle ha 1:1 dekning nettbrett/ pc. Dette har ført til at digital kompetanse kan ivaretas i opplæringen. Koronasituasjonen med stengte skoler våren 2020 med økt bruk av fjernundervisning gav skolene et løft i bruk av digitale verktøy, og vi ser styrken av 1:1 nettbrett og PC. Erfaringer fra denne situasjonen fører til at flere bruker digitale læringsressurser i den daglige undervisningen.

Spesialundervisning og tilpassa opplæring

Skolene har over tid arbeidet med tilpassa opplæring gjennom å legge til rette for størst mulig deltagelse i ordinær klasse for de fleste elever. Det er likevel mange som fortsatt får spesialundervisning i små grupper og 1:1. Skolene opplever en økning i antall elever som har store sammensatte utfordringer. Nord-Aurdal bruker en stor del av den totale lærer- og assistentressursen til spesialundervisning, selv om fokuset har vært og er på å snu denne utviklingen. Dette påvirker lærertetthet og mulighet for styrking og tilpassing.

SFO ferietilbud. Vi er inne i en toårig prøveperiode med ferietilbud i SFO. De to første ukene vi hadde tilbudet juni/juli 2020 var det rundt 40 barn som deltok. Evalueringen så langt er svært gode. Tilbudet for høstferien 2020 hadde for få søkere og det ble ingenting av tilbudet.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall elever	420	414	405	405	
Antall elever SFO	45	42	45	45	
Antall elever særskilt norskopplæring	18	20	46	46	
Antall elever med spesialundervisning	25	30	45	45	
Antall hjemler NABS totalt	53,14	53,44	55,44	59,44	
Antall årsverk andre	12,00	13,00	14,00	15,00	
Antall årsverk SFO	2,00	3,00	4,00	4,00	
Antall årsverk undervisningspersonell	43,00	44,00	44,00	44,00	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	38 939	38 939	38 939	38 939
Sum Budsjettendring i år	176	176	176	176
Konsekvensjustert budsjett	176	176	176	176
Konsekvensjustert ramme	39 115	39 115	39 115	39 115
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-181	-181	-181	-181
Sum Innsparingstiltak	-181	-181	-181	-181
Nye tiltak				
Byrdefull ressurs, redusert undervisningsplikt	182	435	435	435
Ferie-SFO inntekter	-75	-75	0	0
Ferie-SFO mat	15	15	0	0
Lønn Ferie-Sfo	450	450	0	0
Utgifter Ferie-SFO	10	10	0	0
Utsifting nett Brett	0	99	0	99
Videreføre økt bemanning 2 årsverk fra revidert budsjett 2020	1 600	1 600	1 600	1 600
Økt bemanning på grunn av kjente elevbehov, 4 årsverk miljøterapeut, vernepleier, sykepleier	2 600	2 600	2 600	2 600
Sum Nye tiltak	4 782	5 134	4 635	4 734
Nye tiltak og realendringer budsjett	4 601	4 953	4 454	4 553
Ramme 2021-2024	43 716	44 068	43 569	43 668

Ungdomsskole

Mål og satsinger i virksomheten

Mål er beskrevet innledningsvis under kommunalsjef for oppvekst og kultur.

Spesielle utfordringer som krever både kompetanse og økonomi er:

Læringsmiljø/psykososiale forhold

Omfanget av elever med psykososiale og sammensatte vansker har økt de siste årene. Den digitale hverdagen med ulike kommunikasjonskanaler gir oss nye utfordringer i både det forebyggende og det daglige arbeidet med lærings- og oppvekstmiljø. Kommunen har sett nødvendigheten av å få tilført kompetanse og ressurser på dette området, og fra august 2015 startet «barne- og ungdomskontakten» arbeidet på begge skolene. Videreføring og økning av denne type stillinger er en viktig del av både det forebyggende og det daglige arbeidet for et godt læringsmiljø. Denne ressursen er nå bundet opp til styrking av enkelttrinn kombinert med økt fokus på praktisk tilrettelegging i verksted. Forutsigbarhet i bemanningssituasjonen framover er svært viktig for å ivareta både sosial og faglig utvikling hos elevene på skolen. Økt helsesykepleierressurs fra august 2018 har bidratt positivt for skolemiljøet.

Grunnleggende ferdigheter

Satsingen på grunnleggende ferdigheter fortsetter. Riktig kompetanse, høy nok lærertetthet og riktig organisering vil være avgjørende for å nå målsetninger for skolens arbeid og for hver enkelt elev. Tidlig innsats og kartlegging av forutsetninger er viktig så tidlig så mulig i skoleløpet.

IKT

I kommunestyret 24.05.18 ble det vedtatt at alle elever fra skolestart august 2018 skulle ha 1:1 dekning nettbrett/ pc. Dette har ført til at digital kompetanse kan ivaretas i opplæringen. Det at skolene også ble tilført pedagogisk ressurs til å utvikle bruken av verktøyene er også svært nyttig. Ved fjernundervisningen under koronastengingen våren 2020 så en styrken ved å ha 1:1-dekning va PC og det ble et digitalt løft. Erfaring fra denne situasjonen medfører at skolen i større grad enn tidligere har valgt å kjøpe inn digitale læringsressurser.

Spesialundervisning og tilpassa opplæring

Skolene har over tid arbeidet med tilpassa opplæring gjennom å legge til rette for størst mulig deltagelse i ordinær klasse for de fleste elever. Det er likevel mange som fortsatt får spesialundervisning i små grupper og 1:1-oppdekning, selv om det har vært fokus på å snu denne utviklingen. Skolene opplever en økning i antall elever med store sammensatte utfordringer. Nord-Aurdal bruker en stor del av den totale lærer- og assistentressursen til spesialundervisning. Dette påvirker lærertetthet og mulighet for styrking og tilpassing.

Satsinger i ungdomsskolen

Ungdomsskolen fortsetter satsingen på å bygge opp verkstedene på nye NAUS. Noe av barne- og ungdomskontaktressursen brukes inn i dette tiltaket også inneværende år. Det er startet opp MakerSpace NAUS på ettermiddagstid en gang per uke, et gratistilbud for ungdommer der vi etter hvert prøver å knytte til oss frivillige voksne som medhjelpere.

Valdreshallen og svømmehallen

Koronasituasjonen har påvirket tilgjengeligheten av Valdreshallen og svømmehallen inneværende år, og det er å forvente at dette kan bli situasjonen også første del av 2021. Dette har og vil medføre sviktende inntektsgrunnlag pga reduserte leie- og billettinntekter. Det er vedtatt likelydende leiepris på kr 100 per time i begge hallene. Det er håndball som skal ha fortrinnsrett i Valdreshallen. Ellers heter det seg at Valdreshallen ikke skal være en konkurrent til Valdres Storhall. Vi merker likevel noe etterspørsel om

Økonomiplan for 2021-2024

bruk av Valdreshallen til grupper som før har trent i Storhallen, blant annet pga at prisene i Valdreshallen er langt lavere enn i Storhallen.

Gratis offentlig bading for barn og unge til og med 16 år medfører utgifter til badevakter /billettører som overskrider billettinntektene. En videreføring av tilbudet vil bety et årlig underskudd for svømmehallen på rundt kr 250' - 300'.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall elever	211	212	0	212	
Antall elever med spesialundervisning	23	20	0	20	
Antall elever med særskilt norskopplæring	11	5	0	9	
Antall hjemler NAUS totalt	29,64	30,44	31,61	34,04	
Antall årsverk andre	7,00	8,00	8,00	8,00	
Antall årsverk undervisningspersonell	20,20	23,00	23,00	23,00	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	23 409	23 409	23 409	23 409
Sum Budsjettendring i år	207	207	207	207
Konsekvensjustert budsjett	207	207	207	207
Konsekvensjustert ramme	23 616	23 616	23 616	23 616
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-122	-122	-122	-122
Sum Innsparingstiltak	-122	-122	-122	-122
Nye tiltak				
Billettinntekter svømmehallen	-20	-20	-20	-20
Leieinntekter svømmehallen	-25	-25	-25	-25
Leieinntekter Valdreshallen	-60	-60	-60	-60
Lønn til oppstart skaperverksted - fritidstilbud	100	0	0	0
Lønnsutgifter svømmehall	300	300	300	300
NAUS-Byrdefull ressurs, redusert undervisningsplikt	133	133	133	133
Videreføre økt bemanning, 1 årsverk, fra revidert budsjett 2020	800	800	800	800
Øke bemanning med 2,1 årsverk pedagog pga kjente elevbehov	960	1 520	1 520	1 100
Økning innkjøp av læremidler pga ny læreplan	200	150	150	100
Sum Nye tiltak	2 388	2 798	2 798	2 328
Nye tiltak og realendringer budsjett	2 266	2 676	2 676	2 206
Ramme 2021-2024	25 881	26 291	26 291	25 821

Nord-Aurdal læringscenter

Mål og satsinger i virksomheten

Alle bosatte flyktninger skal innen rimelig tid leve et selvstendig liv med deltagelse i arbeid, fritid og lokalsamfunn på lik linje med kommunens øvrige innbyggere.

Alle elever i spesialundervisning for voksne skal ut fra sine forutsetninger kunne forstå og kommunisere med samfunnet rundt seg.

Alle elever i grunnskoleopplæring skal få kunnskap til å kunne søke og gjennomføre videregående utdanning, eller en grunnleggende kunnskap som gjør det enklere for dem å kunne delta i samfunnet på lik linje med kommunens øvrige innbyggere.

Nord-Aurdal læringscenter har ansvar for å bosette og gi nyankomne innvandrere introduksjonsprogram der opplæring i norsk og samfunnskunnskap er sentralt. Virksomheten skal ha et tydeligere fokus framover på helhetlig koordinering, planlegging og gjennomføring av integreringsarbeidet fra bosetting til arbeid og/eller utdanning for den bosatte. Dette skal skje i samhandling med den bosatte, med kommunens helhetlige tjenesteapparat og i samspill med lokalsamfunnets naturlige arenaer.

Virksomheten gir norskopplæring til personer som har rett og plikt til å ta norsk og samfunnsfagopplæring. Tjenesten omfatter også deltakere som ønsker norskopplæring uten at det er et krav eller de har en rettighet til dette. Disse elevene betaler for undervisningen.

Virksomheten har ansvaret for grunnskoleopplæring for voksne. Tjenesten skal gi elevene formell kompetanse på grunnskolenivå, bevis på gjennomført grunnskole i Norge. Dette beviset kan brukes på forskjellige områder, søkning til videregående skole, kurs, arbeid o.l. som krever gjennomført grunnskoleutdanning.

Virksomheten har ansvaret for spesialundervisningen for voksne. Tjenesten går i hovedsak ut på å hjelpe deltakerne til å kunne kommunisere med andre og orientere seg i samfunnet. Deltakerne vil gjennom dette bli bedre i stand til å gi uttrykk for egne behov og dermed få et rikere og bedre liv.

Virksomheten er i stadig endring når det gjelder type tjenester og antall tjenestemottakere. Virksomheten er derfor i prosess der en er åpen for å jobbe innovativt og løsningsorientert for å søke gode løsninger på helhetsarbeidet. Blant annet selger Læringscenteret flere av sine tjenester til de andre Valdreskommunene. Læringscenteret gjennomfører også et norskkurs for de av arbeidstakerne i avdelingen renhold i kommunen som har behov for bedre norskkunnskaper. Dette kurset blir i hovedsak finansiert av prosjektmidler fra Kompetanse Norge.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall bosatte, inkludert familiegjenforening	8	16	10	10	
Antall brukere totalt	92	89	70	70	
Antall deltakere introduksjonsprogram	37	21	16	16	
Antall elever Læringscenteret	58	61	55		Dette inkluderer spesialundervisning for voksne, norsk og samfunnsfagunderv., for 55 flyktninger og elever som har rett og plikt i tillegg til betalende elever.
Antall hjemler totalt	7,15	9,00	8,20	8,20	
Antall årsverk	7,15	9,00	8,20	8,20	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	9 106	9 106	9 106	9 106
Sum Budsjettendring i år	-681	-681	-681	-681
Konsekvensjustert budsjett	-681	-681	-681	-681
Konsekvensjustert ramme	8 425	8 425	8 425	8 425
Innsparingstiltak				
Redusere bemanning på området råd og veiledning-0,5 år	-250	-250	-250	-250
Redusert introduksjonsstønad	-400	-400	-400	-400
Andre tiltak	-58	-58	-58	-58
Sum Innsparingstiltak	-708	-708	-708	-708
Nye tiltak				
Økning i spesialundervisning for voksne 0,5 år	275	275	0	0
Sum Nye tiltak	275	275	0	0
Nye tiltak og realendringer budsjett	-433	-433	-708	-708
Ramme 2021-2024	7 992	7 992	7 717	7 717

Kultur

Mål og satsinger i virksomheten

Hovedmålene for virksomheten:

- Å ha og stimulere til arenaer og møteplasser innenfor kulturlivet der innbyggere i alle aldre kan uttrykke seg og få ulike typer impulser, kulturell innsikt og kompetanse.
- Å ha en kulturskole som er et ressurscenter og som samarbeider bredt med ulike instanser lokalt om å utvikle kreative evner og å gi kunstfaglig kompetanse. Det er et mål å ha en kulturskole der elevene arbeider systematisk med kunstfag og utvikling over tid, og å tilby kunstnerisk fordypningsprogram for elever med særskilte forutsetninger, interesser og egeninnsats.
- Å være en festivaleier og -vert som ser verdien av festivalene i en større sammenheng med tanke på næringsliv, omdømmebygging av kommunen og økt mangfold av kulturtilbud til innbyggerne.
- Å videreutvikle og fornye frivilligheten der alle som ønsker å engasjere seg i frivillig arbeid på ulike arenaer og på tvers av arenaer kan bidra.
- Å ha et godt og stabilt fritidstilbud til barn og ungdom.

Kulturtilbudet er prioritert på tredjeplass i kommunens samfunnsdel for 2011-2023, og kommunen ble i 2020 kåret til nummer to (delt plassering med Lillehammer) i landet på kulturindeksen. Målet er en åpen og mangfoldig kulturkommune som er et naturlig møtested i Valdres, har et godt samspill med det frivillige organisasjonslivet, har en godt utbygd kulturskole og gode og trygge nærmiljøanlegg i alle grender.

Nord-Aurdal kulturskole skal være et ressurscenter for innbyggerne i kommunen. Den ledes av kulturskolerektor og forvalter inneværende skoleår totalt 6,3 årsverk. Dette brukes bl.a. til undervisning av kulturskolens 206 elever og 250 elevplasser, andre samarbeidspartnere i kommunen som orkester, kor, korps, skoler, folkemusikklag, grupper med mennesker med nedsatt funksjonsevne med mer. Korps i skolen og Demensprosjektet er også inkludert i kulturskolen.

Nord-Aurdal folkebibliotek er ressurscenter, møteplass og arena for ulike arrangement. Biblioteket fungerer også som skolebibliotek for Nord-Aurdal barneskole og Nord-Aurdal ungdomsskole, og i 2020 mottok biblioteket kr 240 000 fra Utdanningsdirektoratet for å styrke bibliotekets arbeid med lesestimulering i skolen.

Valdres sommersymfoni ble i 2019 et kommunalt foretak. De samarbeider tett med nasjonale og internasjonale institusjoner. Etter å ha eksistert i 25 år, har Valdres sommersymfoni ambisjoner om fortsatt å være Europas fremste kurs for barn og unge innen klassisk musikk, samt en festival med en omfattende konsertrekke med høy internasjonal kvalitet. Sommeren 2017 ble det inngått samarbeid med Den norske ballettskole om Valdres sommerballett. I tillegg vil Valdres sommersymfoni ha ansvar for nasjonale prosjekter i årene som kommer, noe som gjør den til en helårsaktør. Valdres sommersymfoni har hovedkontor på Fagernes, og disponerer også kontorplass på Sentralen i Oslo.

Nord-Aurdal frivilligsentral favner bredt i lokalsamfunnet. Ca. 35 lag og foreninger har de tre siste årene blitt medlemsorganisasjoner.

Briskeby ungdomshus har siden starten i 2018 blitt et populært møtested for ungdom. Det er etablert faste åpningstider for tradisjonell ungdomsklubbvirksomhet, og lokalene brukes også av NAUS, NABS, kulturskolen, NAV sitt ungdomsteam, UKM og frivillige lag og organisasjoner, i et bredt samarbeid til formål rettet mot ungdom. Ungdomsrådet er driftsstyre og har sin møtevirkosmhet der.

Økonomiplan for 2021-2024

Valdres Storhall er en stor satsing på idretten i Valdres der Nord-Aurdal kommune bidrar med investeringsmidler (aksjekapital), garantier og årlig støtte til driften.

Lag og foreninger er viktige samarbeidspartnere for kommunen og bidrar til å sikre at flest mulig kan delta i et kulturelt mangfold. Idretten står for den største aktiviteten under fritidskulturlivet organisert gjennom idrettslagene, musikken delvis gjennom musikkrådet i kommunen, mens de øvrige kulturuttrykkene ikke har noen paraply og framstår som spredte. Det må arbeides med kontaktflatene mot frivillige lag og organisasjoner.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall elever i kulturskolen	0	0	220	220	
Antall årsverk i kulturskolen	5,30	5,30	5,50	5,50	
Antall årsverk kultur inkl. biblioteket	16,31	7,19	7,19	7,19	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	10 344	10 344	10 344	10 344
Sum Budsjettendring i år	36	36	36	36
Konsekvensjustert budsjett	36	36	36	36
Konsekvensjustert ramme	10 380	10 380	10 380	10 380
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-211	-211	-211	-211
Sum Innsparingstiltak	-211	-211	-211	-211
Nye tiltak				
Justering leieutgifter – frivilligsentralen	22	22	22	22
Justering utgifter bibliotektransport	0	20	20	20
Økning bokbudsjett – biblioteket	100	100	100	100
Økning i budsjett – kulturskolen	150	150	150	150
Sum Nye tiltak	272	292	292	292
Nye tiltak og realendringer budsjett	61	81	81	81
Ramme 2021-2024	10 441	10 461	10 461	10 461

Økonomi, teknisk og næring

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalsjef økonomi, teknisk og næring har følgende direkte underlagt:

- Planavdeling med kommuneplanarbeid, arealplan og reguleringsplanarbeid,
- Folkehelseavdeling,
- Økonomiavdeling,
- Regnskapsavdeling,
- Brann og Redning, herunder forebyggende og feiing,
- Virksomheten Teknisk og næring med eiendomsdrift, renhold og teknisk drift.

I tillegg ligger finansområdet i sin helhet her.

Kommunalsjef økonomi, teknisk og næring

Mål og satsinger i virksomheten

FOLKEHELSE

Folkehelse er organisatorisk plassert i kommuneadministrasjonen. Folkehelserådgiver blir involvert i alle overordna planer, samt prosjekter der folkehelse er et relevant tema, for å ivareta folkehelseperspektivet i alle planer og i kommunens strategiske ledelse.

Folkehelseloven og krav om folkehelseoversikt

Folkehelseloven skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevne sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet har som mål å fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Et viktig ledd i dette arbeidet er at kommunen innarbeider folkehelse i sine planer.

Folkehelseoversikt: Kommunen skal jf. Folkehelseloven ha en skriftlig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal identifisere kommunens folkehelseutfordringer og ressurser, og skal gi en faglig vurdering av årsaksforhold og konsekvenser. Dokumentet skal foreligge ved oppstart av arbeidet med planstrategien og danne grunnlag for et langsiktig folkehelsearbeid på tvers av virksomheter.

Hvert år utgir Folkehelseinstituttet en folkehelseprofil, som gir et oversiktsbilde over folkehelseutfordringer for hver kommune. Folkehelseprofilen er et supplement til den mer helhetlige folkehelseoversikten som kommunene utarbeider hvert 4. år. I 2020 ble følgende utfordringer/risikofaktorer trukket fram i Nord-Aurdal sin folkehelseprofil (røde tall):

- Andel barn av enslige forsørgere
- Forekomst av psykiske lidelser blant unge/unge voksne
- Andel med lav utdanning
- Valgdeltakelse
- Overvekt blant unge
- Forventet levealder

- Røyking blant kvinner
- Andel som leier bolig

Satsninger innen folkehelse i økonomiplanperioden

- helsefremmende stedsutvikling
- utjevning av sosiale helseforskjeller, herunder tiltak mot barnefattigdom og rus/psykisk helse
- naturen som folkehelsearena
- implementering av folkehelseoversikten inn i kommunale planer

Helsefremmende stedsutvikling: Kommunen ønsker i planperioden å øke satsingen innen stedsutvikling, relatert til byutviklingsprosjektet SATS Fagernes - Leira, som nå går inn i sin andre femårige samarbeidsperiode. God stedsutvikling er en viktig bidragsyter for trivsel og god livskvalitet for alle, og gjør det enklere og mer fristende å ta helsevennlige valg i hverdagen. Den fysiske utformingen av nærmiljøet er således et viktig satsningsområde i folkehelsearbeidet. Utforming av trygge og gode utemiljøer, parker, bygg og offentlige rom har betydning for tilgjengelighet, trygghet, fysisk aktivitet og psykisk helse. Samtidig kan et attraktivt nærmiljø stimulere til økt deltakelse i sosiale aktiviteter, noe som anses som en viktig helsedeterminant for alle aldersgrupper.

Utjevne sosiale helseforskjeller: Helse er ulikt fordelt i befolkningen, og disse helseforskjellene er økende. Helse følger en sosial gradient, noe som betyr at helse henger sammen med sosioøkonomiske faktorer som utdanning og inntektsnivå. Også i Nord-Aurdal kan vi se disse forskjellene, og det å utjevne disse bør være et langsiktig mål i folkehelsearbeidet. En sentral del av utjevningsarbeidet er tiltak rettet mot barnefattigdom, noe vi ser som en særlig utfordring i vår kommune. Det å utjevne sosiale helseforskjeller krever en tverrsektoriell tilnærming, og forutsetter godt samarbeid mellom oppvekst og helse, arbeid og velferd, og ikke minst frivilligheten og det lokale næringslivet. Eksempler på slikt tiltak er:

- «Opplevelseskortet» ble for sesongen 2020/2021 levert ut til trettifem barn i kommunen. Dette er en ordning som gir barn tilgang på kultur- og fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes økonomi og livssituasjon. Ordningen har vært fast de siste 4 årene, og har økt i popularitet. Kommunen vil fortsette ordningen i kommende økonomiperiode.
- Gratis svømming for alle barn er et annet universelt tiltak kommunen vil fortsette med i 2021. Covid 19-situasjonen vil fortsette å kunne påvirke svømmetilbudet i året som kommer.
- Høsten 2019 startet kommunen gjennomføringen av et omfattende 5-årig prosjekt som omhandler å få livsmestring inn i ordinær undervisning på ungdomsskoletrinnet. Dette er i full gang også i 2020 og vil fortsette i årene som kommer
- Kommunen støtter Valdres Storhall med et årlig driftstilskudd. Som en motytelse disponerer kommunen hallen i et antall timer, som for 2021 skal prioriteres til opplevelseskortet, kommunens integreringsarbeid og aktivitetsdager i regi av barnehage/grunnskole.

Naturen som folkehelsearena: Nord-Aurdal er en naturskjønn kommune, og naturen er et av de viktigste bo-motivene folk har i kommunen. Dette er også kanskje den viktigste folkehelseressursen kommunen har, og tiltak for å fremme bruken av naturen bør prioriteres. Nord-Aurdal kommune vedtok i 2015 å være en «friluftslivets år kommune», som innebærer at kommunen skal satse på tiltak innen friluftsliv. En viktig faktor er at slike tiltak er gratis, og kan dermed være med på å møte utfordringer med sosiale helseforskjeller. De siste årene har friluftsliv vært et satsingsområde innen folkehelsearbeidet i kommunen der skilting, klossing og tilrettelegging av turmål har vært sentrale tiltak. Å arbeide videre med å få flere til aktivt å drive med friluftsliv blir en viktig satsing også i de kommende år. Dette gjøres blant annet gjennom den årlige sommervandringskonkurransen, ulike samarbeidsprosjekter med Valdres friluftsråd, via kommunale løypetilskudd og gjennom at barnehage

og grunnskole prioriterer friluftsliv inn i barnehage/skolehverdagen. Nord-Aurdal fullførte i 2019 arbeidet med å kartlegge og verdsette friluftsområder i kommunen, med prosjektmidler fra klima- og miljødepartementet. Dette arbeidet vil bli et viktig verktøy for framtidig arealforvaltning og politiske vurderinger, og er et viktig grunnlag for informasjon til lokalbefolkning og turister om mulighetene for utøvelse av friluftsliv i kommunen.

Revidering av folkehelseoversikten: Folkehelseoversikten ble revidert i 2020. At oversikten blir implementert inn i alle aktuelle kommunedelplaner/temaplaner er et viktig satsingsområde i den kommende økonomiplanperioden.

Tilskuddsordninger

Mye av den nasjonale folkehelseinnsatsen baserer seg på ulike tilskuddsordninger til lokale prosjekt som kommunene kan søke på. Barnefattigdomsprosjekt, livsmestringskurs i skolen, aktivitet for bosatte flykninger og trafiksikkerhetstiltak er eksempler på prosjekt som kommunen har fått støtte til å gjennomføre. Ellers har kommunen fått betydelige midler gjennom sitt SATS-prosjekt der byutvikling og gode møteplasser for befolkningen er et sentralt mål; uteområde NAUS, Fagernesparken, Leirasanden osv. Det å fortsette og ha et stort fokus på å søke midler i ulike tilskuddsordninger vil også være viktig i kommende økonomiperiode, og er oftest en nødvendighet for gjennomføringen av svært mange folkehelseprosjekt.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall årsverk brann, feiing og brannforebyggende	0,00	5,44	7,44	7,44	
Antall årsverk regnskapsavdeling	5,00	5,00	5,00	5,00	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	11 659	11 659	11 659	11 659
Sum Budsjettendring i år	-170	-170	-170	-170
Konsekvensjustert budsjett	-170	-170	-170	-170
Konsekvensjustert ramme	11 489	11 489	11 489	11 489
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-280	-280	-280	-280
Sum Innsparingstiltak	-280	-280	-280	-280
Nye tiltak				
Brann, ulykkesvern og feiing	0	0	0	0
Selvkost feiing - avstning til fond	100	100	100	100
Sum Nye tiltak	100	100	100	100
Nye tiltak og realendringer budsjett	-180	-180	-180	-180
Ramme 2021-2024	11 309	11 309	11 309	11 309

Teknisk og næring

Mål og satsinger i virksomheten

Virksomheten består av teknisk drift, eiendomsforvaltning, vedlikehold kommunale bygg, renhold og areal og næring. Alle avdelinger ledes av avdelingsledere, og hele virksomheten har medarbeidere med god kompetanse på sine fagområder. Virksomheten har de siste årene holdt seg innenfor budsjett både hva gjelder drift og prosjekter. Det er et godt arbeidsmiljø i alle avdelinger og sykefraværet har ligget rundt måltallet på 5%.

Teknisk drift

Drift og vedlikehold av kommunale veger er en omfattende oppgave. Med økende nedbørsmengder og nedbørintensitet er det et mål å øke antall km med veger med fast dekke i planperioden. Denne prioriteringen startet i 2017 og på fire år har vi nå redusert antall km grusveg med ca. 3,8 km. Arbeidet er foreslått videreført utover i planperioden.

Drift og vedlikehold kommunale bygg

Kommunestyret vedtok vedlikeholdsplanen i sak KS 13/2017. De fire siste årene har kr 1,5 mill blitt bevilget til ekstraordinært vedlikehold i henhold til denne planen og dette nivået er det ønskelig å videreføre i økonomiplanperioden da etterslepet fortsatt er stort.

I 2020 har midlene blitt brukt til å male hele Vikatunet og frivilligsentralen.

Eiendomsforvaltning

Kommunen eier totalt 150 boliger og leier inn for fremleie 22 boenheter på det private markedet.

I år har Våningvegen 14 og 16 blitt sanert og ny snuplass og parkeringsplasser har kommet på plass.

Arbeidet med brannforebyggende tiltak fortsetter. Termografering av kommunale boliger skal gjennomføres i budsjettåret.

I kommuneskogene ligger det an til å bli en årlig avvirkning på 500 – 700 m³. Vi er a jour i forhold til driftsplan som gjelder ungskogpleie, planting og suppleringsplanting.

Veivedlikehold vil ha prioritet i 2021. Tømmerprisene er bra.

Nord-Aurdal kirkelig fellestråd

Forprosjektering av Skrautvål kirkegård er gjennomført. Årlig økt tilskudd på kr 400' til diverse mindre vedlikeholdsoppgaver. I tillegg er det bevilget kr 300' ekstraordinært i 2021.

Driftsbudsjettet er økt med en deflator på 1,7% og økning husleie 1,5 %. Som tidligere år ligger det inne kr 30' til sommerhjelp.

Landbruk og annen næring

Kontroll får økt fokus i forvaltningen av statlige tilskudd innen landbruk. Kommunen blir nå pålagt å utarbeide en kontrollplan som skal være styrende for hvilke søknader som plukkes ut til kontroll.

Oppmåling, kart, geodata og byggesak

Aktivitetsnivået på byggesak er fortsatt høyt. Et hovedmål er å sørge for så kort saksbehandlingstid overfor publikum som mulig. Ordningen med å stenge avdelingen for henvendelser to dager i uka gjelder nå for hele året.

Digitalisering av eiendomsarkivet ferdigstilles i 2021. Fortsatt er vi eneste kommune i Valdres som har iverksatt dette. Nytteverdien er allerede betydelig.

Anskaffelse av drone til ulike foto- og kartleggingsoppdrag har økt effektivitet og kvalitet på ulike prosjekter i egen regi, f. eks. uteområdet på NAUS.

Miljø

Det er en økende bevissthet fra innbyggere om forsøpling av ulike slag, og vi bruker noe tid på oppfølging av denne type henvendelser. Vi har mange verktøy og muligheter for å gi pålegg, men uten velvillighet fra den det gjelder er vegen ofte lang til et ryddig resultat.

Renhold

Renholdsavdelingen har nå ansvaret for alt renhold i kommunen. Inklusive renhold i private hjem der det er bevilget. Dette siste utgjør ca. 60 brukere spredt rundt i hele kommunen. Renholdsavdelingen er den største avdelingen i antall årsverk, innenfor teknisk og næring, totalt 24,95. Her jobber det p.t. 27 fast ansatte og 6 vikarer, som utgjør 11 forskjellig nasjoner.

3 personer har begynt på utdanning innen renholdsoperatørfaget.

Læringscenteret på Leirali startet opp i høst med kveldsundervisning i Norsk for fremmedspråklige med varighet ett skoleår, renholdsavdelingen har 13 påmeldte på dette kurset.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall hjemler totalt teknisk og næring	64,74	60,95	61,64	61,64	
Antall årsverk eiendomsavdeling	1,00	1,00	1,00	1,00	
Antall årsverk forvaltning teknisk	9,70	9,70	9,70	9,70	
Antall årsverk renhold og drift/vedl.h. bygg	34,50	36,15	36,84	36,84	
Antall årsverk teknisk drift	14,10	14,10	14,30	14,10	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	37 684	37 684	37 684	37 684
Sum Budsjettendring i år	168	168	168	168
Konsekvensjustert budsjett	168	168	168	168
Konsekvensjustert ramme	37 851	37 851	37 851	37 851
Innsparingstiltak				
Eiendomsskatt - tiltaket ferdig i 2020	-500	-500	-500	-500
Vakant VA-ingeniør	-763	-763	-763	-763
Vannområdet ikke behov i 2021	-77	-77	-77	-77
Økte utgifter - tingsforsikringer	40	40	40	40
Andre tiltak	-844	-844	-844	-844
Sum Innsparingstiltak	-2 144	-2 144	-2 144	-2 144
Nye tiltak				
Endring i VA-gebyrer	-943	-943	-943	-943
Forventet lønnsvekst interkommunal	7	7	7	7
Omstillingsprosjektet	2 500	0	0	0
Reduserte leieinntekter	753	753	753	753
Selvkost vann og avløp-avsetn og bruk av fond	184	184	184	184
Økt husleie og fellesutgifter fra 2020 til 2021 - VLMS	657	657	657	657
Økte kostnader til biovarme	1 300	1 300	1 300	1 300
Økte strømudgifter 60200	950	950	950	950
Økte utgifter til Kirkelig fellesråd	784	784	784	784
Sum Nye tiltak	6 192	3 692	3 692	3 692
Nye tiltak og realendringer budsjett	4 048	1 548	1 548	1 548
Ramme 2021-2024	41 899	39 399	39 399	39 399

Finans

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	-2 382	-2 382	-2 382	-2 382
Konsekvensjustert ramme	-2 382	-2 382	-2 382	-2 382
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-6 801	-8 801	-14 801	-16 801
Sum Innsparingstiltak	-6 801	-8 801	-14 801	-16 801
Nye tiltak				
Andre tiltak	5 372	7 086	5 491	6 706
Sum Nye tiltak	5 372	7 086	5 491	6 706
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 429	-1 715	-9 310	-10 095
Ramme 2021-2024	-3 811	-4 097	-11 692	-12 477

Helse og omsorg

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalsjef Helse og omsorg har følgende tjenester underlagt:

- Fagernes legesenter
- Tildelingskontoret
- Virksomhetene:
 - Omsorg og rehabilitering
 - Korttids- og langtids sykehjem
 - Omsorgsboliger
 - Hjemmesykepleie og hjemmehjelp (praktisk bistand)
 - Kjøkken
 - Fysio- og ergoterapitjenester
 - Tilrettelagte tjenester
 - Kongsvegen bofellesskap
 - Leirali
 - Fagernes
 - Øvrevegen (avlastnings- og barnebolig)
 - Familiens hus
 - Psykisk helse og rus
 - Barnevern
 - Helsesykepleiertjenesten
 - Kommunepsykolog
 - Valdres lokalmedisinske senter
 - Forhøyet sykehjemstjeneste på Intermediærvdeling
 - Øyeblikkelig hjelp
 - Interkommunal legevakt
 - Sykehuset innlandet sine tjenester på senteret med fødestue/jordmor, øyespesialist, kreft, dialyse mm.

Mål og satsinger

Hovedmålsettinger for tjenestene jf. kommunedelplan for Helse- og omsorg

- *Hverdagsmestring - fra passiv mottaker til aktiv deltaker*
- *Velferdsteknologi*
- *Helse i alt vi gjør – samarbeid på tvers*
- *Kunnskapsbasert praksis*

Helse og omsorg i Nord-Aurdal skal legge til rette for en tjenesteutvikling som sikrer den enkelte gode og forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Tjenestene skal utvikles i samarbeid med brukerne og gis i henhold til de krav som til enhver tid er gitt i form av lover, forskrifter og retningslinjer, og i overensstemmelse med lokale og nasjonale målsettinger, visjoner og veiledninger.

Kommunedelplanen for helse og omsorg er det overordnede styringsdokumentet for tjenesten, og en strategisk plan for planområdet helse og omsorg.

Handlingsdelen til kommunedelplanen beskriver tiltakene som planlegges gjennomført i fireårsperioden 2018-2021.

Utfordringene helse- og omsorgstjenestene står overfor er mange og sammensatte, bl.a. med en stor økning i antall eldre, større krav til tjenestenes evne til samhandling, og endring i tjenestebehovet generelt.

Med bakgrunn i utfordringene til Nord-Aurdal kommune i årene som kommer, så ble det valgt å legge fire strategier/innsatsområder til grunn for å løse utfordringene: **Hverdagsmestring** - fra passiv mottaker til aktiv deltaker, et forebyggende og rehabiliterende tanke sett, som vektlegger den enkeltes mestring i hverdagen uansett funksjonsnivå. **Velferdsteknologi** - nye velferdsteknologiske løsninger kan styrke den enkeltes mulighet til å klare seg selv i hverdagen, gjøre det enklere å mestre egen helse og mulighet til å bo lengre hjemme. **Helse i alt vi gjør** - samarbeid på tvers av fag. **Kunnskapsbasert praksis** - god kompetanseutvikling og rekruttering.

Barneperspektivet jf. samkjøring med oppvekst (inkl. deres kommunedelplan)

Det er opprettet samhandlingsarenaer, samt eksisterende rutiner/planer, som gir et samordnet og tverrfaglig tilbud til barnets/unges beste, herunder bl.a. :

- Tverrfaglig skolehelseteam
- Tverrfaglig barnehageteam er under etablering
- Bredt tverrfaglig team, Innsatsteam, er også under etablering.
- Koordinerende enhet er opprettet
- Fastsatte samarbeidstider for PPT-Barnehage-Skole
- Overgangsplaner gjennom hele utdanningsløpet
- Skolelege og kommunepsykolog er tilknyttet skolen
- Helsesykepleier 80 % på barneskole, 100 % på ungdomsskole

Kommunalsjef helse og omsorg

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall årsverk Fagernes legekontor hjelpepersonell	9,15	9,15	9,15	9,15	
Antall årsverk Tildelingskontoret	0,00	4,90	4,90	4,90	
Antall årsverk turnusleger	1	1	1	1	
Næringsdrivende fastleger	9	9	9	9	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	10 536	10 536	10 536	10 536
Sum Budsjettendring i år	531	531	531	531
Konsekvensjustert budsjett	531	531	531	531
Konsekvensjustert ramme	11 068	11 068	11 068	11 068
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-235	-235	-235	-235
Sum Innsparingstiltak	-235	-235	-235	-235
Nye tiltak og realendringer budsjett	-235	-235	-235	-235
Ramme 2021-2024	10 833	10 833	10 833	10 833

VLMS

Mål og satsinger i virksomheten

Virksomhet VLMS har interkommunale tjenester og tjenester for Sykehuset Innlandet. Alle er tilsatt i Nord-Aurdal kommune, som er vertskommune for tjenestene og avtalepart med Sykehuset Innlandet. Virksomheten har utarbeidet mål for virksomheten og arbeidsmiljøregler. Beredskapsplan og ROS-analyse revideres årlig. Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten er sentral i det daglige arbeidet.

Virksomhet VLMS har helseberedskapen for regionen og høy kompetanse. Virksomheten har medarbeidere med profesjoner som er utdannet på høgskole og universitetsnivå.

Sykehuset Innlandet sine tjenester; dialyse, røntgen, kreftpoliklinikk og spesialistpoliklinikk. Utviklingsplan med tilhørende handlingsplan følges opp og VLMS er med i planene mot Mjøs-sykehuset. Samlokalisering av VLMS og DPS Gjøvik avdeling Valdres medfører utbygging av VLMS, som planlegges oppstart i 2021

Interkommunale tjenester; Valdres legevakt, Valdres jordmortjeneste og Intermediæravdelingen med kommunale akutte døgnplasser og døgnplasser for divisjon psykisk helsevern. De interkommunale tjenester vil bli involvert og påvirket av utviklingsarbeidet med Sykehuset Innlandet.

Det gode samarbeidet med alle valdreskommuner og Sykehuset Innlandet blir viktig i det videre arbeidet for å sikre at pasienter får tjenester til rett tid, på rett nivå med rett kompetanse. Fokus på god pasientflyt, god kvalitet og utvikling av kompetanse er sentrale mål for virksomheten.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall hjemler VLMS totalt	31,45	31,95	32,39	33,49	
Antall innleggelser utenfor Valdresregion	42	56	0	0	
Antall innleggelser Valdresregion	600	610	0	0	
Antall institusjonsplasser Intermediæravdelingen	12	12	12	12	
Antall årsverk admin./SI/ledelse/andre	7,06	7,56	7,56	8,50	Inkludert røntgen, dialyse, virksomhetsleder, leger mm.
Antall årsverk Valdres jordmortjeneste (turnus)	3,60	3,60	3,60	3,60	
Antall årsverk Valdres legevakt (turnus)	7,19	7,19	7,49	7,79	Dette gjelder hjelpepersonell legevakt
Antall årverk Intermediæravdeling (turnus)	13,60	13,60	13,60	13,60	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	11 458	11 458	11 458	11 458
Sum Budsjettendring i år	662	662	662	662
Konsekvensjustert budsjett	662	662	662	662
Konsekvensjustert ramme	12 121	12 121	12 121	12 121
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-803	-803	-803	-803
Sum Innsparingstiltak	-803	-803	-803	-803
Nye tiltak				
Forventet lønnsvekst	740	740	740	740
Inntekter fra Sykehuset Innlandet	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Styrke legeressurs IMA - 0,5 år	675	675	675	675
Styrke sykepleierbemanning helg legevakt - 0,6 år	480	480	480	480
Sum Nye tiltak	395	395	395	395
Nye tiltak og realendringer budsjett	-408	-408	-408	-408
Ramme 2021-2024	11 713	11 713	11 713	11 713

Omsorg og rehabilitering

Mål og satsinger i virksomheten

Virksomhet Omsorg og rehabilitering yter tjenester til hjemmeboende, institusjonstjenester, fysio- og ergoterapi-tjenester, hjelpemiddelformidling og kjøkken/kantine. Virksomheten har stort fokus på tverrfaglig samarbeid og tilpasninger etter samhandlingsreformen. Mål for virksomhetene er forankret i kommunedelplan for helse- og omsorgstjenester.

- **Hverdagsmestring** - herunder forebygging, tidlig innsats og styrking av tjenester som skal bidra til å skape aktivitet og trygghet. Med dette skal helse- og omsorgstjenestene legge et grunnlag for at flest mulig kan mestre egen hverdag.
- **Habilitering og rehabilitering** – følge opp de nasjonale føringer etter samhandlingsreformen. Kommunen får utvidet ansvar for behandling og oppfølging og tjenestene må tilpasses dette.
- **Tilby velferdsteknologiske løsninger** – utrede og anskaffe velferdsteknologi som kan bidra til større egenmestring for brukerne, bedre pasientsikkerhet og gi mere effektive tjenester.
- **Videreutvikle Aurdal omsorgssenter** – nytt bygg tilpasset behovet til kommunens innbyggere. Prosjektet skal ha fokus på tilpassede lokaler for personer med demenssykdom og andre som har nytte av miljøbehandling og skjerming.

I økonomiplanperioden skal kommunen anskaffe e-dosetter til bruk for hjemmeboende. Andre velferdsteknologiløsninger skal også utredes, anskaffes og implementeres.

Kommunen skal bygge ut Aurdal omsorgssenter. Byggingen av 24 nye institusjonsplasser skal stå ferdig til drift fra 2022. Institusjonsbygget skal være tilpasset personer med ulike demensdiagnoser, inneholde ulike velferdsteknologiske løsninger og være mest mulig driftseffektivt.

Kommunens innbyggere vil oppleve en økt satsning på lærings- og mestringstilbud og det vil være et økt fokus på arbeid med individuell plan og kompetanseheving av personlige koordinatorene.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall beboere i omsorgsboliger	58	58	49	49	
Antall brukere hjemmesykepleie	190	204	250	250	
Antall brukere praktisk bistand	159	162	165	165	
Antall hjemler omsorg og rehab.	118,01	118,71	122,34	123,34	
Antall sykehjemsplasser	58	59	58	58	
Antall årsverk admin./andre	8,20	9,30	9,60	9,60	
Antall årsverk turnus	111,00	111,00	115,00	114,00	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	96 930	96 930	96 930	96 930
Sum Budsjettendring i år	2 841	3 641	3 641	3 641
Konsekvensjustert budsjett	2 841	3 641	3 641	3 641
Konsekvensjustert ramme	99 771	100 571	100 571	100 571
Innsparingstiltak				
Endring Matombringing	29	29	29	29
Innføring av elektronisk medisineringsstøtte, medisindispensere	-120	-120	-120	-120
Ledertetthet og heltidskultur	-1	-1	-1	-1
Andre tiltak	-2 121	-2 121	-2 121	-2 121
Sum Innsparingstiltak	-2 213	-2 213	-2 213	-2 213
Nye tiltak				
Brukerstyrt personlig assistanse	1 200	1 200	1 200	1 200
Turnusplanlegger for alle turnusområder i HO	650	650	650	650
Velferdsteknologi, medisindispensere	315	315	315	315
Økning utgifter til kjøp av institusjonsplasser i Sør-Aurdal	325	0	0	0
Økte matpriser	345	345	345	345
Sum Nye tiltak	2 835	2 510	2 510	2 510
Nye tiltak og realendringer budsjett	622	297	297	297
Ramme 2021-2024	100 393	100 868	100 868	100 868

Tilrettelagte tjen. for barn/ung/voksne

Mål og satsinger i virksomheten

Tilrettelagte tjenester skal gi helhetlige og koordinerte tjenester ut i fra den enkelte brukers behov og gjeldende rammebetingelser. Gjennom målrettet miljøarbeid med veiledning og bistand til personer med nedsatt funksjonsevne skal kommunen bidra til å vedlikeholde og utvikle brukernes egne ferdigheter og ressurser. Brukerne skal oppleve medvirkning, selvstendighet, mestring av dagliglivets gjøremål og et aktivt liv ut i fra sine forutsetninger.

Virksomheten arbeider for en fremtidsrettet organisering og drift av tjenesten med digitalisering av det fagadministrative arbeidet og bruk av teknologi i samspill med mennesker. Individuell tilpasning og brukerinnvolvering med kvalitet i tjenestene står sentralt.

Virksomheten fortsetter arbeidet med endringsmodellen. I 2021 er det følgende områder som prioriteres.

- Evaluering av aktivitetstilbud med brukerinnvolvering
- Arbeidstidsordninger med prioritering av heltidskultur og valg av turnusmodeller tilpasset avdelingsvise behov

Virksomheten fortsetter tverrfaglig samarbeid med psykisk helse i boligsosialt team.

Virksomheten fortsetter samarbeidet til oppvekst, og styrkes gjennom etableringen av tverrfagligteam for oppfølging av barn og unge i barnehage, skole, hjem og avlastning.

Virksomheten styrker kvaliteten på dokumentasjon ved å implementere nytt verktøy for journalføring som er tilpasset dokumentasjonsbehov for brukergruppen.

Virksomheten tar i bruk Velferdsteknologiske hjelpemidler, som avstandsoppfølging, for å styrke individuell oppfølging og kvalitet på tjenester om natten.

Smitteverntiltak og beredskap knyttet til Covid-19 vil ha nødvendig fokus også i 2021, jf de retningslinjer som til en hver tid foreligger både nasjonalt og lokalt ut i fra aktuelle situasjon. Virksomheten bidrar med kompetanse i beredskap til smitteavdeling i Ulnes.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall brukere totalt	62	68	67	67	Antall brukere som etterspør tjenester totalt for hele virksomheten inkludert BPA, avlastning, støttekontakt mm.
Antall hjemler TT	84,15	77,95	82,65	83,65	
Antall årsverk admin./andre	5,90	1,00	1,00	1,00	
Antall årsverk i turnus	78,25	76,95	82,65	82,65	
Antall barn/unge i avlastning	5	7	9	9	Nøkkeltallet gjelder både privat avlastning og avlastning i institusjon.
Antall brukere Leirali dag- og aktivitetssenter	21	21	22	22	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	45 100	45 100	45 100	45 100
Sum Budsjettendring i år	-731	-731	-731	-731
Konsekvensjustert budsjett	-731	-731	-731	-731
Konsekvensjustert ramme	44 369	44 369	44 369	44 369
Innsparingstiltak				
Økning tilskudd vertskommunebrukere	-728	-728	-728	-728
Andre tiltak	-1 429	-1 429	-1 429	-1 429
Sum Innsparingstiltak	-2 157	-2 157	-2 157	-2 157
Nye tiltak				
Anskaffelse av velferds teknologi	690	650	650	650
Arbeid med forebyggende tiltak i barnehage og skole 1 år	710	710	710	710
Brukerstyrt personlig assistanse	658	658	658	658
Ressursøkning 3 år barnebolig KS vedtak	2 100	2 100	1 400	1 400
Økning tilskudd ressurskrevende brukere	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Sum Nye tiltak	-842	-882	-1 582	-1 582
Nye tiltak og realendringer budsjett	-2 999	-3 039	-3 739	-3 739
Ramme 2021-2024	41 370	41 330	40 630	40 630

Familiens hus

Mål og satsinger i virksomheten

Virksomheten Familiens hus har både interkommunale tjenester og kommunale tjenester med et mangfold av tverrfaglig samarbeid og tidlig innsats.

Stadig nye statlige krav til tjenesteutvikling setter et stort krav til kompetansekartlegging og opplæring, rutinebeskrivelser og avvikshåndtering. Tilsyn og oppfølging av mål og krav i tillegg til tjenestene og brukernes helsetjeneste.

INTERKOMMUNALT:

Interkommunal barneverntjeneste i Valdres for Øystre Slidre, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal og Etnedal følger opp krav, og nye retningslinjer i Barnevernlov krever at fra nyttår 2021 skal ungdom i ettervern kunne ha oppfølging fra 23 - 25 år. Endring utover det går på omstilling til implementering av nye retningslinjer i Barnevernloven fra 2022.

Fact-teamet ble startet opp 1.3.2020 og har en 4-årig prosjektperiode. Oppstarten har vært svært positiv med måloppnåelse. For 2021 blir det å få vel 30 saker et mål. Strategien er å få kompetanseheving og robusthet i teamet. Styringsrådet for FACT består av Sykehuset Innlandet, NAV og Valdreskommunene.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten arbeider godt med å implementere nye rutiner og krav til økt forebygging og samhandling, jfr. Innsatsteam, skolehelseteam og utvikling av samarbeidet med barnehagene. Det sertifiseres personell på TIBIR- tidlig innsats av barn i risiko, Cos-P m.fl. Stort behov for grupper og tjenesteutviklingen er framoverlent. Utvikle videre Helsestasjon for Ungdom (HFU). Se nye Nasjonale retningslinjer fra 2017.

Kommunepsykologen som er psykologspesialist arbeider på både systemnivå og individnivå . Bistår med veiledning og flere tjenester i kommunen.

Frisklivsveileder har 40 % stilling i virksomheten. Det ser ut som behandlingen og oppfølgingen av Friskliv blir i lokaler på Valdres Storhall for gruppetreninger. Friskliv sammen med Fysioterapitjenesten har individuell oppfølging slik det ser ut nå i Frisklivssentralen ved starten 2021. Det er viktig at tjenesten arbeider sammen med andre i Familiens hus for å kunne få god uttelling av lavterskeltilbudet.

Rus og psykisk helsetjeneste vil ha fokus på videreutvikling av Rask psykisk helsehjelp. Det er krav i tjenesten til fortsatt implementering av Pakkeforløpet til barn, unge og voksne. Samhandling er svært viktig og utarbeidelse av rutiner for samhandling blir prioritert. Kompetanseheving og kartlegging for framtidens behov blir viktig.

Kommunalt Boligsosialt Team (Housing First) er et team som vi fikk midler til i mai 2020 med 4 års prosjektvarighet. Målet er å hjelpe folk som sliter med nedsatte funksjoner som boevne, aktivitet og generell livskvalitet. Teamet var operativt fra 7.9.20.

Strategien er å kunne yte tjenester der andre ordinære tjenester ikke strekker til. Vi ser et stort behov for å kunne utvikle dette framover og bli med i et nasjonalt nettverk for kompetanse og opplæring. Det viser seg at flere av våre innbyggere jfr Folkehelseoversikten trenger et tilbud også utover dette teamet. For videre søknader til Boligsosialt team er det varslet at vi ser behov for et tettere samarbeid med NAV og Nord-Aurdal Læringscenter. Se søknaden til FM av 2020.

Økonomiplan for 2021-2024

Familieveileder: Det vil være behov for en Familieveileder i 100 % stilling for dreining til mer forebyggende tiltak og og samhandling med Helsestasjon og Nord-Aurdal Læringscenter.

Strategiske valg:

Det kan være et strategisk mål å lage en ordning der en ser på støttekontakter, besøkshjem og miljøarbeid som et rent tiltaksteam i kommunal regi. Dette for å sette inn tiltak så tidlig som mulig. Se ellers dreiningen fra nye retningslinter i Barnevernet til at mer skal skje i primærkommunen.

Aktivitet (Nøkkeltall)

Indikatornavn	Resultat 2018	Resultat 2019	Anslag 2020	Planlagt 2021	Beskrivelse
Antall barnevernssaker	267	264	270	270	
Antall brukere Fact team	0	0	18	30	FACT- teamet startet 1.3.2020. Allerede i starten av november 2020 hadde teamet 18 saker. Målet er å komme opp i vel 30 saker i 2021.
Antall hjemler Familiens hus	35,98	28,23	31,48	32,48	
Antall saker psykisk helse barn og unge	0	13	45	45	Rus og psykisk helse for barn og unge har vist at det er et økende behov for tjenester her. Vi har restartet Innsatsteam for barn og Unge der leder for helsestasjon og kommunepsykologen tar imot søknader.
Antall saker psykisk helse voksne	0	158	158	185	
Antall årsverk admin, psykisk helse og Fact	0,00	7,00	13,00	14,00	
Antall årsverk barnevern	0,00	14,45	15,45	16,45	Barneverntjenesten ser en økning i aktiviteten og oppfølgingen i hver enkelt sak. I tillegg for ytes det veiledning på fosterhjemssiden og internt i tjenesten.
Antall årsverk helsestasjon og skolehelsetjenesten	4,61	5,71	5,71	5,71	

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	26 533	26 533	26 533	26 533
Sum Budsjettendring i år	-135	-135	-135	-135
Konsekvensjustert budsjett	-135	-135	-135	-135
Konsekvensjustert ramme	26 398	26 398	26 398	26 398
Innsparingstiltak				
Andre tiltak	-499	-499	-499	-499
Sum Innsparingstiltak	-499	-499	-499	-499
Nye tiltak				
Barnevern - advokat, sakkyndig og tolkeutgifter	700	200	200	-300
Barnevern - Andre opplysningspliktige godtgjørslser	800	800	800	800
Barnevernkonsulent 100% stilling	750	750	750	750
Andre tiltak	-725	-725	-725	-725
Sum Nye tiltak	1 525	1 025	1 025	525
Nye tiltak og realendringer budsjett	1 026	526	526	26
Ramme 2021-2024	27 424	26 924	26 924	26 424

Vedlegg

Tilskudd

Tilskudd	Budsjett 2021
Kirkelig fellesråd – drift	5 814
Kirkelig fellesråd - Skrautvål kirkegård	3 700
Valdres Natur og kulturpark	1 642
Visit Valdres	656
Idrett og idrettsanlegg	767
Kulturmidler	490
Norsk ressurscenter for klassisk musikk	400
Valdresmusea	355
Løypelagstilskudd	300
Politiske partier	100
Sum	14 224

Investeringer

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000	Økonomiplan				Sum	Inntekt	Sum 2021-24
	2021	2022	2023	2024	2021-24	2021-24	
Investering kommunedirektøren							
Ramme rådmann - andre investeringer	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000	0	16 000
Ramme rådmann - overvann	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	0	8 000
Sum Kommunedirektøren	6 000	6 000	6 000	6 000	24 000	0	24 000
Oppvekst og kultur							
Kino-projektor og server	0	0	0	1 300	1 300	0	1 300
Kulturhuset sceneteppe, sideduker, lys mm	0	506	0	0	506	0	506
NAUS projektor og lerret	180	0	0	0	180	0	180
NAUS, utsmykning	1 000	0	0	0	1 000	0	1 000
Sum Oppvekst og kultur	1 180	506	0	1 300	2 986	0	2 986
Økonomi, teknisk og næring							
Antenne oppmålingsutstyr	0	500	0	0	500	0	500
ATP - adkomst NAUS - Sentrum	1 600	0	0	0	1 600	-800	1 600
Barnehagene - div inv og utstyr	1 500	1 500	1 000	0	4 000	0	4 000
Bolig, Industriveien 3	500	14 800	-10 500	0	4 800	-4 800	4 800
Brann bekledning	300	0	0	0	300	0	300
Brann redningsbil	0	0	1 000	0	1 000	0	1 000
Brann vaskemaskin	0	0	200	0	200	0	200
Digitalisering eiendomsarkiv	500	0	0	0	500	0	500
Fagernes – Parken	8 000	0	0	0	8 000	-4 000	8 000
Barnevognskur Fag. og V.byg. bhg	0	500	0	0	500	0	500
Familiens hus – låsesystem	0	350	0	0	350	0	350
Familiens hus – ventilasjon	0	478	0	0	478	0	478
Familiens hus parkering	0	0	250	0	250	0	250
Generell finansiering KLP e-kap	2 000	2 000	2 000	0	6 000	-8 000	6 000
Innkjøp Gemini (Anskaffelse)	167	0	0	0	167	0	167
Aurdal omsorgssenter	65 000	5 000	0	0	70 000	-44 000	70 000
Kulturhuset garderobe scene	0	471	0	0	471	0	471
Lager Fløafjorden	800	0	0	0	800	0	800
Lydakustikk Ulnes og V.byg bhg	0	286	0	0	286	0	286
Mannskapsbil - 1. utrykningsbil	5 500	0	0	0	5 500	-600	5 500
NABS arealkjøp mot Tveit	1	0	0	0	1	0	1
NABS Låsesystem	0	440	0	0	440	0	440
NABS skolekjøkken	0	400	0	0	400	0	400
NABS tak gamledel	0	2 000	0	0	2 000	0	2 000
NABS uteområde asfaltering	1	0	0	0	1	0	1
Ny barnehage Fagernes – Leira	0	0	0	100 000	100 000	0	100 000
Ombygging røydykkerbil	0	0	250	0	250	0	250
Parkering Fagernes	0	1 000	0	0	1 000	0	1 000
Renovering kommunestyresal	0	0	0	182	182	0	182
Rådhuset - forprosjekt kjøling	0	0	500	0	500	0	500
Sanering Fødestue	1	0	0	0	1	0	1
Scooter	0	250	0	0	250	0	250
Skrautvål kirkegård	3 700	0	0	0	3 700	0	3 700
Solskjerming flere bygg	0	0	1 040	0	1 040	0	1 040
Startlån	2 000	2 000	2 000	0	6 000	-6 000	6 000
Teknisk drift - frontfreser traktor	0	375	0	0	375	0	375
Teknisk drift – lastebil	0	0	0	2 000	2 000	0	2 000
TT - rom rent og urent tøy	0	285	0	0	285	0	285
Veier, gater - RAMMEBEVILGNING	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000	0	10 000
Ventilasjon Ulnes barnehage	0	154	0	0	154	0	154
Sum Økonomi, teknisk og næring	94 070	35 289	240	104 682	234 281	-68 200	234 281

Økonomiplan for 2021-2024

Helse og omsorg

Generell finansiering	0	0	0	2 000	2 000	0	2 000
Inventar institusjonsplasser Aurdal	7 500	0	0	0	7 500	0	7 500
Startlån	0	0	0	2 000	2 000	0	2 000
Velferdsteknologi digitalisering (ramme)	500	0	0	0	500	0	500
Sum Helse og omsorg	8 000	0	0	4 000	12 000	0	12 000
Sum	109 250	41 795	6 240	115 982	273 267	-68 200	0

Avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000

Investering	Økonomiplan				Sum 2021-24	Inntekt 2021-24	Sum i planperioden
	2021	2022	2023	2024			
Kommunedirektøren							
Ramme rådmann - VA-tiltak	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	0	8 000
Sum Kommunedirektøren	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	0	8 000
Økonomi, teknisk og næring							
Hovedledning avløp mot Sørhus kloakkanlegg	0	1 000	0	0	1 000	0	1 000
Ramme rådmann - VA-tiltak	0	0	0	0	0	0	0
VA - kloakkpumpest.	0	0	2 000	0	2 000	0	2 000
Krokabakkadnk, utfasing	0	0	0	0	0	0	0
VA - rehab. Brustogobekken - Lefsebakeriet	0	3 000	0	0	3 000	0	3 000
VA- anlegg Kvitterlivegen - Fejordvegen -	0	2 900	0	0	2 900	0	2 900
Sum Økonomi, teknisk og næring	0	6 900	2 000	0	8 900	0	8 900
Sum	2 000	8 900	4 000	2 000	16 900	0	0

Forklaringer til de ulike investeringer

ATP - adkomst NAUS - Sentrum

Oppstart på adkomststake fra NAUS til sentrum, med oppstart trapp ut fra hovedinngang NAUS mot sør ned skråingen til Øvrevegen (omtalt som "Spansketrappen"). Tiltaket har et bruttobudsjett med kunstnerisk utførelse på kr 1,6 mill i brutto utgift. Av dette har vi mottatt et ATP tilskudd på kr 900.000 til dette konkrete tiltaket. Brukes det kr 1,6 mill brutto, vil mva kompensasjon utgjøre kr 320.000. Kommunens andel av utgiften blir da kr 380.000 for å lage en god adkomst for gående fra sentrum til NAUS: Dette som del av en langsiktig plan om flytting av bussoppstillingsplass ved NAUS til skysstasjonen, som krever god og trafikksikker akse til sentrum.

Barnehagene - div inventar og utstyr

Dette er ut fra et kartlagt behov for utskifting av inventar i barnehagene, der det viser seg at mye av utstyret er veldig nedslitt. Investeringsbehovet er beregnet til totalt kr 5,4 mill. Dette er stoler og bord til barna, utstyr til de ulike avdelinger og personalrom. Budsjettet legger opp til å ikke ta alt på ett år, med kr 1 mill hvert år i fire år. Det skal først prioriteres inventar som barna bruker og som er viktig for ansattes arbeidsmiljø ifht stoler og bord der ansatte er sammen med barna. Det skal bare kjøpes inn

inventar og utstyr som kan tas med til andre barnehagelokaler. **Endret KS, 1,5 mill to år, deretter 1 mill ett år.**

Bolig, Industriveien 3

Utgiften er knyttet til riving av bolig og klargjøring av tomt kjøpt for å bygge firemannsbolig til fire barn med nedsatt funksjonsevne i sentrum av Fagernes.

Brann bekledning

Dette er fullføring av investeringen i brannbekledning fra 2020 på kr 150.000. Ved denne investeringen i komplett ny brannbekledning på kr 300.000 er det anskaffet nødvendig bekledning til vaktlagene, samt noen eksemplarer på lager. Fra 2022 skal driftsbudsjettet inneholde et årlig beløp på kr 50.000 til løpende utskifting av brannbekledning, spesielt støvler og hansker, men også hjelmer, jakker og bukser ved behov. De dressene som nå byttes ut skal hver person ta vare på som reservebekledning.

Fagernes - Parken

I KS sak 064/20 ble en prioriteringsliste over tiltak i Fagernesparken vedtatt med egenkapitalfinansiering på inntil kr 4. mill. Tiltakene er i samsvar med vedtatt gatebruksplan og mulighetsstudie for Fagernesparken, der parken blir ansett som et av de viktigste områdene i sentrum å utvikle. Vedtaket betinger at kommunale midler utgjør egenkapitalfinansiering ifht eksterne tilskuddsmidler. Det skal søkes på tilskudd til nyskapende aktivitetsarenaer og eventuelt ordinære spillemidler, Sparebankstiftelsen DNB, ATP-tilskudd for 2021 og utrede hvordan infrastruktur knyttet opp mot profittbaserte festivaler/arrangementer skal opparbeides og finansieres.

Innkjøp Gemini

Winmap VA (som vi bruker i dag) blir ikke lenger oppdatert og det bestemt at alle kommunene skal gå over på denne programvaren.

Lager Fløafjorden

Bygging av en garasje-/lagerbygg ved rensaneanlegget i Fløafjorden for alt utstyr tilhørende Sivilforsvaret og sesongvarer for Nord-Aurdal brann og redning. Sivilforsvaret har i dag lager i et garasjeløp på brannstasjonen, som blir frigjort til feietjenesten. Mannskapet i Sivilforsvaret vil da ikke lenger oppta brannstasjonen under sine øvelser og utrykninger, som kan være til hinder for brannvesenet hvis de får større utrykninger samtidig. I tillegg har vi sagt opp leie av lagerplass på gamle trafikkstasjonen på Breiset, der vi har betalt ca. kr 70.000 i årlig leie. Kommunene i Valdres plikter å finansiere lagerplass til Sivilforsvaret, som skal leie 50 % av garasjeanlegget som er oppvarmet til noe plussgrader. Brannvesenet sin lagerplass blir kaldt lager.

Mannskapsbil - 1. utrykningsbil

Rebudsjettering.

Bilen bestilt i 2020, kommer i 2021.

Skrautvål kirkegård

Utskifting av leirmasse til jord på kirkegården, som sikrer at den kan brukes til nye garver. I tillegg dreneres området, hovedinngang fra sør og gangveg til urnegravsted.

Veier, gater - RAMMEBEVILGNING

VEGUTBEDRINGSTILTAK 2021- 2023								
SONENR/ TLTAKNR	TILTAKETS NAVN	LOKALISERING	OMFANG					MERKNAD
				2021	2022	2023	Etter 2023	
	Asfaltering Vidstevegen	Leira	3101m	300				
	Asfaltering Brautbakke m/Vikakunet		4001m	600				
	Asfaltering Prestardsvegen/vegen/Aurdal kyrkje	Leira	2001m	150				
	Asfaltering Nilseløstun, Krokabakken, Mosåkene m	Leira	10001m	1050				
	Opprusting grusveger/gatelys LED			250				
	Trafikksikringstiltak og skiltning			150				
	Asfaltering Saerbråtenfeltet	Aurdal	7501m		750			
	Asfaltering Skrautbål barnehage/omsorgsbolig og bollefel	Skrautbål	2751m		300			Grus i dag. Nytt fast dekke
	Asfaltering Uline spåne	Ulness	3501m		350			Grus i dag. Nytt fast dekke
	Oppretting og asfaltering Bagnsvegen øst	Bjørge	4001m		400			Grus i dag. Nytt fast dekke
	Oppretting og asfaltering Kvitte rivegen	Fagernes	2501m		300			
	Opprusting grusveger/gatelys LED				250			
	Trafikksikringstiltak og skiltning	-	-		150			
	Asfaltering Øvrebygdvegen Fv 204-Kjerli brotin	Skrautbål	3001m			300		Grus i dag. Nytt fast dekke
	Asfaltering Samregerivegen	Fagernes	4251m			425		Grus i dag. Nytt fast dekke
	Asfaltering pardisvegen Fv 51-Merkjissvegen	Tisleidalen	3501m			400		Grus i dag. Nytt fast dekke
	Oppretting og asfaltering Vestringsbygda - Abjør bru	Vestringsbygda	7501m			750		Grus i dag. Nytt fast dekke
	Asfaltering Aurdal vurderes etterarbeid	Aurdal	3501m			225		
	Opprusting grusveger/gatelys LED					250		
	Trafikksikringstiltak og skiltning					150		
	Valdrevegen Via nord og nordover						250	
	Høgdiivegen		12501m				1250	Grus i dag. Nytt fast dekke
	Øvrebygdvegen Kjerli brotin-Kampen		12501m				1000	Grus i dag. Nytt fast dekke
	Rammebevilgning			2 500	2 500	2 500	2 500	
	3108.2020			2 500	2 500	2 500	2 500	